

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Venäjältä adoptoineiden ja heidän lastensa kokemuksia ja tulevaisuuden toiveita Pietari-kerhosta

Heinonen Aliisa, Yli-Länttä Hanna

Laurea-ammattikorkeakoulu
Otaniemi

Venäjältä adoptoineiden ja heidän lastensa kokemuksia ja tulevaisuuden toiveita Pietari-
kerhosta

Heinonen Aliisa, Yli-Länttä Hanna
Sosiaalialan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Joulukuu, 2015

Aliisa Heinonen, Hanna Yli-Länttä

Venäjältä adoptoineiden ja heidän lastensa kokemuksia ja tulevaisuuden toiveita Pietari-kerhosta

Vuosi 2015

Sivumäärä 39

Opinnäytetyön tavoitteena on kuvata Venäjältä adoptoineiden ja heidän lastensa kokemuksia sekä tulevaisuuden toiveita Pietari-kerhosta. Pietari-kerho on Pelastakaa Lapset ry:n ylläpitämä kerho Venäjältä adoptoineille ja heidän lapsilleen, Venäjän adoptiosta kiinnostuneille sekä Venäjältä lasta toivoville adoption hakijoille, jotka saavat adoptiovalmennusta osallistumalla kerhoon. Selvitystyön tavoitteena on myös tuottaa kerholle tietoa siitä, millä tavoin kerhon toimintaa voi tulevaisuudessa kehittää.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Aineisto kerättiin haastattelemalla pariskuntia ja henkilöitä, jotka ovat käyneet Pietari-kerhossa. Myös lapset osallistuivat siten, että vanhemmat haastattelivat heitä ja kertoivat meille vastaukset. Lapset olivat iältään päiväkot-, alakoulu- ja yläkouluikäisiä. Haastattelimme neljää perhettä. Käytimme aineiston analysoinnissa aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Haastatteluiden jälkeen aineisto pelkistettiin ja ryhmiteltiin. Ryhmittelyn tuloksena muodostui neljä yläluokkaa: vertaistuki, informatiivinen tuki, lasten kerhotoiminnan ohjaus sekä Pietari-kerhon järjestämiseen liittyvät asiat.

Tuloksista kävi ilmi, että erityisesti vertaistuki koetaan tärkeäksi kerhossa kävijöiden keskuudessa. Jokainen vastanneista ilmaisi, että vertaistuki on suurin syy kerhossa käymiselle. Saamiemme tulosten mukaan vanhemmista on hyvä, että lapsilla on kerhossa kavereita ja että lapset jakavat samanlaisen taustan. Lasten kerhotoiminnassa on myös paljon kehitettävää. Lasten toiminnan toivottiin olevan ohjatumpaa. Tietoiheet kerhossa ovat haastateltavien mukaan olleet yleisesti ottaen mielenkiintoisia ja aiheet lapsiin sekä adoptioon liittyen ovat toivottuja. Haastateltavat toivovat vapaaseen keskusteluun olevan käytettävissä tarpeeksi aikaa. Haastateltavat kertoivat olevansa tyytyväisiä tapaamisten ajankohtaan ja kerhon sijaintiin. Pietari-kerho koettiin tärkeäksi ja sen halutaan jatkuvan myös tulevaisuudessa.

Tulokset osoittavat, että vaikka Pietari-kerhossa on joitakin kehittämiskohteita, ovat kävijät yleisesti ottaen tyytyväisiä kerhoon ja pitävät sitä itselleen tärkeänä vertaistuen ja tiedon saamisen kannalta. Suurimpana kehittämisen kohteena on lasten kerhotoiminnan ohjaus, jonka osa haastateltavista koki puutteellisenä.

Aliisa Heinonen, Hanna Yli-Länttä

Children's and their adoptive parents' experiences and expectations of Pietari-kerho and its future.

Year	2015	Pages	39
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to describe children's and their adoptive parents' experiences of Pietari-kerho and its future. Pietari-kerho is a club maintained by Save the Children Finland for people who have adopted from Russia, are interested in adopting from Russia or are hoping to adopt from Russia and receiving adoption training by participating in Pietari-kerho. Pietari kerho is also for the children of the participants. The purpose of the thesis was also to produce information for Pietari-kerho on how to develop their operations in the future.

The thesis was carried out as a qualitative study. The data was gathered by interviewing couples and individuals who have participated in Pietari-kerho. Children were included by parents interviewing them and reporting us what they answered. The children were at kindergarten, primary school and secondary school age. In total, four families were interviewed. The data analysis was executed as inductive content analysis. After finishing the interviews the data was simplified and categorized. As a product, four main categories were formed: peer support, informative support, control of children's club operations and matters related to the organizing of Pietari-kerho.

It emerged from the findings that especially peer support is experienced as important amongst the people who participate in Pietari-kerho. Each one of the interviewees stated peer support as the main reason for participating in Pietari-kerho. The interviewees think it is good that children have friends in Pietari-kerho, especially since they share the same background. Nevertheless there are many areas in children's activities that require developing. Amongst other things the children's activities were hoped to be more structured. In general, the interviewees have found informational topics interesting. Topics that relate to children or adoption are hoped for. However, the interviewees would like to have enough time for free discussion. The interviewees were pleased with both the location and the time of Pietari-kerho meetings. In general, Pietari-kerho was considered to be important and the interviewees would like it to continue functioning in the future.

Even though Pietari-kerho activity is not fully developed yet, the interviewees are generally pleased with it and consider it to be important from the point of view of receiving peer support and gaining information. Control of children's club operations, which some found to be inadequate, can be considered as the major target of development.

Keywords: adoption, adoption from Russia, Save the Children Finland, Pietari-kerho, peer support

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Adoptio.....	7
	2.1 Kansainvälinen adoptio.....	8
	2.2 Venäjä-adoptio	9
	2.3 Adoptio-tukipalvelut.....	10
3	Pelastakaa Lapset ry ja Pietari-kerho	10
4	Sosiaalinen tuki.....	12
5	Tutkimuskysymykset.....	14
6	Tutkimusmenetelmät.....	15
	6.1 Aineiston keruu	16
	6.2 Aineiston analyysi	19
7	Tulokset.....	20
	7.1 Vertaistuki.....	20
	7.2 Informatiivinen tuki.....	24
	7.3 Lasten kerhotoiminnan ohjaus	26
	7.4 Pietari-kerhon toiminnan järjestämiseen liittyviä asioita	30
8	Pohdinta	33
9	Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys	37
	Lähteet	40
	Liitteet.....	43

1 Johdanto

Opinnäytetyömme tavoitteena on kuvata Venäjältä adoptoineiden ja heidän lastensa kokemuksia ja tulevaisuuden toiveita Pietari-kerhon toiminnasta. Pietari-kerho on Pelastakaa Lapset ry:n ylläpitämä kerho Venäjältä adoptoineille ja heidän lapsilleen, Venäjän adoptiosta kiinnostuneille sekä Venäjältä lasta toivoville adoption hakijoille, jotka saavat adoptiovalmennusta osallistumalla kerhoon.

Alkuperäisenä suunnitelmanamme oli tehdä opinnäytetyö liittyen lastensuojeluun. Halusimme myös, että opinnäytetyöhömmme liittyisivät alle 7-vuotiaat lapset, sillä toisella meistä on tarkoitus hankkia lastentarhanopettajan pätevyys. Olimme yhteydessä useamman eri lastensuojelupalveluja tuottavan yhdistyksen kanssa. Harvoista paikoista kuitenkin saimme vastausta ja jos saimme, yhteistyötä ei kiireisiin tai muihin syihin vedoten voitu toteuttaa.

Päätimme laajentaa opinnäytetyömme aihetta myös muihin kuin lastensuojelupalveluihin ja päädyimme ottamaan yhteyttä Pelastakaa Lapset ry:n adoptiovastaavaan Sirpa Mäenpäähän. Hän ehdotti meille aihetta ”Pietari-kerhon merkitys Venäjältä adoptoineille ja heidän lapsilleen”. Aihe kiinnosti meitä molempia ja päätimme ottaa sen opinnäytetyömme aiheeksi. Aihe ja otsikko jalostuivat ajan kuluessa nykyiseen muotoonsa.

Varsinainen opinnäytetyöprosessi käynnistyi, kun kävimme Pelastakaa Lapset ry:n pääkonttorilla Käpylässä haastattelemassa Sirpa Mäenpäää sekä kuulemassa lisää Pietari-kerhosta ja sen toiminnasta. Tämän jälkeen osallistuimme yhteen Pietari-kerhon kokoontumiseen, jotta saisimme käsityksen kerhon toiminnasta.

Vuonna 2015 Suomen rajojen ulkopuolelta adoptoidaan vuosittain enää noin 100 lasta, kun heitä vielä 10 vuotta aikaisemmin adoptoitiin yli 300. (Mäenpää 2015). Adoptio on purkamaton oikeudellinen toimenpide, jossa lapsi saa perheen ja perhe lapsen. Lapsella on tällöin sama oikeudellinen asema perheessä, kuin biologisella lapsella. (Karhumäki 2005, 9-11.)

Pelastakaa Lapset ry:n tiedotteessa todetaan Kevään 2015 olevan adoptiopalvelussa yhtäaikaista uuden alkua, mutta myös vanhan päättymistä. Tällä viitataan etenkin Venäjä adoptiossa tapahtuneisiin muutoksiin, jotka vaikuttavat kokonaisuudessaan adoptointiin Venäjältä ja tätä kautta myös Pietari-kerhon toimintaan.

2 Adoptio

Latinan ilmaisu >>ad optio<< tarkoittaa ”valitsen joukosta parhaan”. Alun perin adoption tarkoituksena oli saada suvulle jatkaja tai perijä, kun omaa biologista lasta ei ollut. Perijäksi valittiin länsimaissa usein joko sukulainen tai hyvämaineisen tunnetun suvun lapsi ja ajateltiin lähinnä adoptioijan, ei niinkään lapsen etua. Ennen adoptiovanhempia pidettiin hyväntekijöinä ja lapsen pelastajina kurjuudesta, ja tällöin myös lapsen valinta tapahtui siten, että vanhemmille esitettiin lastenkodissa useampi ehdokas, joista he saivat valita mieluisimman (Garam 1988, 11-14.)

Nykyään kaiken adoptiotoiminnan lähtökohtana tulee olla lapsen etu ja se, että lapsi saa vanhemmat, perheen ja kodin, ei aikuisen halu saada lapsi. Adoptio on vahvasti viranomaistoiminnan ja -valvonnan alainen prosessi. Adoptio on myös herkkä ja äärimmäisen henkilökohtainen asia sekä lapselle, että syntymä- ja adoptiovanhemmille. (Timonen 2013, 10.)

Suomen adoptiolaki on muuttunut ja uudistettu kokonaisuudessaan vuonna 2012, jolloin siitä on tullut entistä lapsilähtöisempi. Nykyinen laki myös mahdollistaa lapsen oikeuden osallistua itseään koskeviin adoptioratkaisuihin. 1.7.2012 voimaan tullessa uudistetussa adoptiolaissa ensisijaisena tavoitteena on edistää lapsen edun toteutumista adoptioasioissa. Laissa on myös otettu entistä enemmän huomioon se seikka, että toisin kuin aiemmin, adoptiolasta haluavia henkilöitä on enemmän, kuin adoptiovanhempia tarvitsevia lapsia. Tämän lisäksi lakia muutettiin siten, että se vastaa Euroopan neuvoston yleissopimusta lasten adoptiosta. (Timonen 2013, 11-13.)

Adoptioprosessi alkaa aina adoptioneuvonnalla, mikä on lakisääteistä ja asiakkaille maksutonta. Mäenpään (2015) mukaan Adoptioprosessin vaiheisiin kuuluvat:

1. Adoptioneuvonta
2. Palveluntajan valinta
3. Adoptioluvan hakeminen
4. Kohdemaan valinta ja hakemusasiakirjojen keräys
5. Odotusaika
6. Lapsiesitys
7. Hakumatka
8. Seuranta-aika Suomeen tulon jälkeen
9. Jälkipalvelu (Mäenpää 2015.)

Varsinaisen adoption jälkeen prosessi jatkuu vielä pitkään. Merkittäviä siirtymiä ja kehitysvaiheita ovat ensimmäiset vuodet lapsen kotiin saapumisen jälkeen, päivähoito, koulu ja murrosikä, sekä kasvu kohti aikuisuutta. Adoption side on katkeamaton ja polku jatkuu vielä tämänkin jälkeen aina uusiin sukupolviin asti. (Korpiola 2014, 13.)

2.1 Kansainvälinen adoptio

Maailmassa on runsaasti lapsia, joiden kokonaisvaltainen kasvu ja kehitys vaarantuvat laitoshoidossa. Perhe on heistä jokaisen kehitykselle paras kasvuympäristö. Kansainvälinen adoptio on paras vaihtoehto, kun lapselle ei löydy vanhempia omasta synnyinmaasta. (Pelastakaa Lapset ry. 2014.)

Pelastakaa Lapset ry:n (2014) mukaan ulkomaiseen adoptioon luovutettavat lapset ovat useimmiten leikki-ikäisiä tai sitä vanhempia lapsia ja sisaruksia sekä fyysisiä lieviä tai vaativia erityistarpeita tarvitsevia lapsia. Monet heistä ovat joutuneet elämään puutteellisissa, kehitykselleen ja tarpeilleen riittämättömissä oloissa. Kansainväliseen adoptioon liittyvät eettiset kysymykset ja lapsen oikeuksien suojelun haasteet ovat osittain erilaisia, kuin kotimaisissa adoptioissa. Lapsen kansainvälinen adoptio on osa tämän identiteettiä ja kasvua. (Timonen 2013, 11.)

Pelastakaa Lapset ry:n kansainvälisen adoptiopalvelun kustannukset ovat 27.03.2015 tehdyn arvion mukaan keskimäärin n. 7550-13550 euroa, kun adoptoidaan yksi lapsi. Kelan adoptiotuen jälkeen kustannukset ovat 4550-10550 euroa riippuen maasta, josta adoptoidaan. Edullisin vaihtoehto on adoptio Thaimaasta, kallein Kirgisiasta. (Kansainvälisen adoption kustannusarvio 2015.)

Adoptiomaksuun kuuluvat muun muassa Suomessa tehtävästä työstä perittävä palvelumaksu ja vuosipalvelumaksu (Mäenpää 2015). Tämän lisäksi siihen kuuluvat maakohtaisen toimiston palvelumaksu, asiakirjojen hankinta ja laillistus, asiakirjojen käännökset, asiakirjojen lähetys, mahdollinen tulkkaus ja yhdyshenkilön palkkio kohdemaassa sekä viranomaismaksut kuten hoitomaksu, konsultaatiot, lapsen lääkärintarkastukset ja paikalliskuljetukset. Adoptiokulujen lisäksi vanhempien on maksettava 3500-6500 euroa matkakuluja kohdemaahan ja takaisin. (Kansainvälisen adoption kustannusarvio 2015.)

2.2 Venäjä-adoptio

Lasten asema Venäjällä on eriarvoinen ja tähän ovat syynä tuloerot sekä se, että rikkaus on keskittynyt vain pienelle väestöosalle. Venäjällä adoptioluovutusten syynä on usein vanhempien päihde- ja/tai mielenterveysongelmista johtuva kyvyttömyys huolehtia lapsesta. Tästä johtuen Venäjältä sijoitettavien lasten taustaan liittyy usein fyysisesti ja psyykkisesti heikot olosuhteet. On kuitenkin huomattava, että läheskään kaikki huonoissa oloissa elävät lapset eivät ole adoptoitavissa. Heillä on usein olemassa perhe, jonka tulisi virallisesti pitää heistä huolta. (Pelastakaa Lapset ry. Venäjän kulttuurista.)

Venäjältä adoptoidun lapsen biologinen äiti yleensä tiedetään ja lapsi joutuu lastenkotiin, joko siksi, että äiti hylkää lapsen synnytyssairaalassa, antaa adoptiosuostumuksensa myöhemmin tai biologisilta vanhemmilta otetaan pois vanheimpainoikeudet oikeuden päätöksellä. Varsinaiset löytölapsset, joiden biovanhemmista ei ole tietoa, ovat harvinaisia. Venäjältä adoptoitiin vuosina 1994-2014 Suomeen lähes 900 lasta, joista alle 10 oli löytölapsia. (Mäenpää 2015.)

Venäjältä adoptiota rajaavat ankarat vaatimukset ja lapsia adoptoidaan Suomeen vain tiukan seulan läpi. Esimerkiksi henkilöt, jotka sairastavat jotain tiettyä tautia tai joilla on jokin tarttuva sairaus, eivät ole soveltuvia adoptoimaan lasta Venäjältä. Myöskään henkilöt, jotka elävät parisuhteessa samaa sukupuolta olevan henkilön kanssa ovat sopimattomia adoptiovanhemmiksi. (Adoption in Russia.)

Odotusaika ennen kuin lapsi voidaan adoptoida on usein pitkä. Venäjän hallitus ylläpitää tietokantaa vailla vanhempien holhousta olevista lapsista. Venäjän lainsäädännön mukaan lapsen on ennen adoptiota oltava paikallisessa ”tietopankissa” kuukauden ajan, jonka jälkeen alueellisessa tietopankissa myös kuukauden ajan, sekä lopulta liittovaltion tietopankissa kuuden kuukauden ajan ennen kuin hänet voidaan adoptoida. Kokonaisaika ennen kansainväliseen adoptioon luovutusta on tällöin noin kahdeksan kuukautta. (Russia adoption requirements.)

Venäjältä sijoitettujen lasten taustoista ei usein tiedetä juuri mitään, sillä monet heistä ovat löytölapsia tai hylätty jo synnytyslaitoksella. Adoption kautta sijoitettavat lapset ovat erityisen huolenpidon tarpeessa olevia lastensuojelun asiakkaita. Venäjän kautta kansainväliseen adoptioon sijoitetaan enemmän poikia kuin tyttöjä, joita sijoitetaan useammin kotimaahansa. (Pelastakaa Lapset ry. Venäjän kulttuurista.)

Venäjän lastensuojelu ei pysty tarjoamaan jokaiselle lapselle adoptioperhettä kotimaastaan. Tämä on osoitus siitä, että Venäjän lastensuojelulla on vielä runsaasti haasteita edessään. Lisäksi kiristyvät vaatimukset vanhemmille ja odotusaikojen piteneminen ovat merkkejä siitä,

että lapsille löytyy yhä enemmän paikkoja myös kotimaastaan. (Pelastakaa Lapset ry. Venäjän kulttuurista.)

Tällä hetkellä Venäjältä adoptioinneissa painiskellaan isojen ongelmien äärellä. Venäjän ja Suomen lainsäädännöllinen yhteensopimattomuus on johtanut tilanteeseen, jossa adoptioprosessin loppuunsaattamiseen liittyvät riskit ovat kasvaneet merkittävästi, ja Venäjältä adoptio on käytännössä loppunut. Adoptiotoiminnan loppuminen Venäjältä vaikuttaa luonnollisesti paljon Pietari-kerhon toimintaan ja tarkoittaa sitä, että Pietari-kerhon toimintaa tullaan jatkossa kehittämään eri suuntaan, millaiseen, riippuu myös Pietari-kerhossa kävijöistä. (Kansainvälisen adoptiopalvelun tiedote 2015.)

2.3 Adoptio-tukipalvelut

Suomessa adoptiopalveluja järjestää kolme palveluntantajaa, joista kaikki järjestävät myös kansainvälistä adoptiopalvelua. Nämä palveluntarjoajat ovat Interpedia ry, Helsingin kaupunki ja Pelastakaa Lapset ry. Edellä mainituilla palveluntarjoajilla on ollut viime vuosina vakiintuneita adoptiokontakteja Eurooppaan, Afrikkaan, Aasiaan ja Etelä-Amerikkaan. Kontakteista monet ovat toimineet pitkään, mutta myös uusia avataan ja vanhoja sulkeutuu aika ajoin. (Karhumäki 2005, 12.)

Karhumäen (2005, 12) mukaan Interpedia on vuonna 1947 perustettu uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö, joka on tehnyt adoptioyhteistyötä Kolumbian, Etelä-Afrikan, Etiopian, Intian, Thaimaan ja Kiinan kanssa. Helsingin kaupungilla palvelut tuottaa Sosiaaliviraston Perheoikeudelliset asiat- yksikkö. Sillä on adoptiokontakteja Viroon, Kolumbiaan, Thaimaahan ja Etelä-Afrikkaan. Pelastakaa Lapset ry. lastensuojelujärjestö on puolestaan perustettu vuonna 1922 ja hoitaa yhtenä toimintamuotonaan adoptioita Thaimaasta, Filippiineiltä ja Kiinasta ja aina näihin päiviin asti myös Venäjältä. Pelastakaa Lapset ry:n uusia kontaktimaita ovat Pelastakaa Lapset ry:n kansainvälisen adoptiopalvelun tiedotteen (2015) mukaan Bulgaria ja Kirgisia.

3 Pelastakaa Lapset ry ja Pietari-kerho

Suomen Pelastakaa Lapset on osa kansainvälistä liikettä, joka työskentelee lapsen oikeuksien puolesta yli sadassa maassa. Välittömien ja pysyvien parannusten aikaansaaminen lasten elämässä sekä lasten arvostuksen lisääminen ovat järjestön päätavoitteita. Järjestö tarjoaa lastensuojelupalveluita, ohjelmia ja valtakunnallisia sekä paikallisia hankkeita haavoittavimmissa olosuhteissa elävien lasten auttamiseen. (Pelastakaa Lapset ry. 2012.)

Pelastakaa Lapset ry:n arvopohjana toimii YK:n lasten oikeuksien sopimus. Sopimuksen keskeiset periaatteet ovat lapsen oikeus elämään, henkiin jäämiseen ja kehittymiseen, oikeuteen sanoa mielipiteensä ja saada kokemuksensa huomioonotetuksi, tasa-arvoinen ja syrjimätön kohtelu sekä lapsen edun huomioiminen kaikessa lapsia koskevassa yksityisen sosiaalihuollon tai viranomaisen toiminnassa. Pelastakaa Lapset ry. on Valviran kansainvälisen jaoston valtuuttama adoptiopalvelunantaja Suomessa. Pelastakaa Lapset ry. tekee adoptioyhteistyötä Filippiinien, Kiinan Thaimaan ja aikaisemmin myös Venäjän kanssa. Uusia kohdemaita ovat Kirgisia ja Bulgaria. (Pelastakaa Lapset ry.)

Pietari-kerho on Pelastakaa Lapset ry:n ylläpitämä kerho kaikille Venäjän adoptiosta kiinnostuneille, sekä adoptoineille että lasta Venäjältä toivoville adoptionhakijoille, jotka saavat adoptiovalmennusta osallistumalla kerhoon. Kerho kokoontuu Pelastakaa Lapset ry:n Tiukula - talossa kuukauden ensimmäisenä lauantaina klo 15.00 - 17.00. Lasten leikkiessä suomen- ja venäjänkielisten ohjaajien valvonnassa aikuiset voivat kuunnella alustuksia eri aiheista ja lopuksi keskustella ja vaihtaa mielipiteitä adoptioasioista. Kerhoon ei ole ennakkoilmoittautumista ja osallistumismaksu on 3€/kerta/aikuinen. (Pelastakaa Lapset ry: Pietari-kerhotiedote)

Antamassaan suullisessa tiedonannossa adoptiovastaava Sirpa Mäenpää (2015) kertoi, että aikuisia Pietari-kerhossa kokoontuu kuukausittain lapsineen noin parikymmentä. Kun aihe on ollut kävijöiden mielestä mielenkiintoinen, esimerkiksi yleismaailmallinen lapsenkasvatus tai vanhempien jaksaminen, on kerhossa ollut jopa 50 henkeä. Mäenpään mukaan kerhossa käy paljon ystäväperheitä, jotka tuntevat entuudestaan toisensa. Suurin osa kerhossa kävijöistä on pääkaupunkiseudulta, mutta kerho vetää ihmisiä myös muualta Suomesta, kuten Turusta, Tampereelta ja Joensuusta.

Mäenpään (2015) mukaan Pietari-kerhoon saapuvat luennoitsijat ovat yleensä vapaaehtoisia, joten heidän saamisensa paikalle lauantaisin saattaa olla haastavaa, sillä palkkiota ei makseta. Luennoitsijat ovat lähinnä adoptiomaailmassa vaikuttavia, Pelastakaa Lapset ry:llä, tai muissa järjestöissä työskenteleviä henkilöitä. Ensimmäinen tunti koostuu yleensä luennosta. Luento on vapaamuotoinen ja ihmiset voivat samalla kysellä ja keskustella aiheesta. Riippuu täysin aiheesta, kuinka paljon keskustelua saadaan aikaiseksi. Usein myös muodostetaan keskustelupiirejä, joissa jokainen voi kertoa omista kokemuksistaan ja jakaa tietoa sekä saada vertaistukea. Adoptiovastaava ohjaa keskustelua. Osallistujilla on erilaisia kiinnostuksen kohteita, jotkut haluavat enemmän ohjattua keskustelua ja luento-osuuksia, toiset enemmän keskustelua keskenään. Konseptina on tietopuolen ja vapaan keskustelun yhdistävä kerho. Riskaabelimmat teemat eivät yleensä ole toimineet, sillä silloin ihmisiä ei välttämättä saavu paikalle.

Mäenpää (2015) kertoo, että suurin osa kerhosta käyvistä lapsista on pieniä alle kouluikäisiä tai ala-asteikäisiä lapsia. Lasten ohjelma on Mäenpään mukaan ”hallittua riehuntaa”, sillä ohjelmaan ei ole pystytty panostamaan resurssisyistä sen enempää. Lapsia valvovat Pelastakaa Lapset ry:n työntekijä ja vapaaehtoiset hoitajat, kuten opiskelijat. Lasten kanssa tehdään myös juhlapyyhiin liittyviä askarteluja ja katsellaan silloin tällöin elokuvia. Usein mennään kuitenkin lasten ehdoilla. Lapsille on tarjolla myös pientä tarjoilua, kuten mehua ja keksejä.

Mäenpää (2015) kertoo, että Pietari-kerhon tulevaisuudesta on ollut viime aikoina, Venäjältä adoptoinnin loppuessa, paljon puhetta. On myös keskusteltu kerhon siirtämisestä sosiaaliseen mediaan, mutta yleinen mielipide kerhossa kävijöiden keskuudessa on ollut, ettei sitä pitäisi siirtää, sillä ei ole sama asia keskustella internetin kautta kuin kasvotusten. Toki kerhossa kävijöillä on myös runsaasti keskustelukerhoja internetissä, mutta myös kerho on koettu tarpeelliseksi.

Eniten on ollut Mäenpään (2015) mukaan puhetta siitä, pitäisikö Pietari-kerho muuttaa kerhoksi, johon myös muualta adoptoineet olisivat tervetulleita. Nykyinen ohjelma kerhossa on Venäjä- painotteista, eikä muualta adoptoineille ole olemassa omia kerhojaan. Venäjä-adoptioiden alkaessa vuonna 1992 koettiin tarvetta omalle kerholle adoptoinnin ollessa Venäjän suunnalta niin vilkasta.

4 Sosiaalinen tuki

Sosiaalista tukea on kuvailtu yksilön saatavilla olevaksi tueksi, jota voi saada sosiaalisista suhteista muihin ihmisiin, ryhmiin tai yhteisöön (Ozbay, Johnson, Dimoulas, Morgan, Charney ja Southwick 2007). Sosiaaliselle tuelle on olemassa useita eri määritelmiä. Sosiaalisen tuen voi esimerkiksi määritellä uskona siihen, että muut ymmärtävät tarpeesi ja pyrkivät auttamaan sinua (Boyd). Sosiaalisen tuen voi myös määritellä perheestä, ystävistä, naapureista ja yhteisön jäsenistä muodostuvaksi tukiverkoksi, joka on tavoitettavissa henkisen, fyysisen tai taloudellisen avun tarpeessa (Ozbay 2007). Sosiaalista tukea voi saada monelta eri taholta. Sosiaalista tukea voi saada esimerkiksi ystäviltä, perheeltä, kerhosta tai tukiryhmästä (Boyd). Sosiaalinen tuki kattaa monia eri tyyppisiä tuen muotoja (Seeman 2008).

Se, mikä on paras sosiaalisen tuen lähde, saattaa riippua tuen saajan kehitystasosta. Esimerkiksi vanhemmilta saatava tuki vaikuttaa olevan tärkeämpää varhaisaikuisuudessa kuin myöhemmässä aikuisuuden vaiheessa. Tutkimusten mukaan käsitys sosiaalisesta tuesta liittyy vanhuksilla sosiaalisen kanssakäymisen tasoon ja nuorilla aikuisilla aineelliseen tukeen. Sosiaalisen tuen tyyppi siis vaikuttaa merkittävästi stressinsietokyvyn kehittymiseen. Esimerkiksi joukolle seksuaalisen hyväksikäytön uhreja itsetunnon tuen (yksilö kokee itsensä muiden arvosta-

maksi) ja arviointituen (yksilö kokee olevansa kykenevä ottamaan vastaan neuvoja käsitellessään ongelmiaan) yhdistelmä oli hyödyllisin post-traumaattisen stressihäiriön ehkäisyssä. (Ozby 2007.)

Muiden ihmisten merkitys yksilön elossapysymiselle, hyvinvoinnille ja terveydelle on kiistaton (Martelin, Hyyppä, Joutsenniemi, Nieminen 2009). Sosiaaliset suhteet luovat tunteen turvallisuudesta, yhteisöllisyydestä ja kuulumisesta johonkin (Towey 2013). Sosiaalinen tuki on yhteydessä yksilön fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen. Muilta ihmisiltä saatu sosiaalinen tuki kannustaa elämään terveellisesti ja vaikuttaa positiivisesti tunteisiin ja mielialaan. On arvioitu, että sosiaalinen tuki vähentää sairauksien puhkeamista ja edistää toipumista. (Martelin 2009.)

Yksi aikaisimmista tutkimuksista sosiaalisen tuen positiivisista, psyykkisistä ja fyysisistä terveydellisistä vaikutuksista tehtiin vuonna 1905. Tohtori Joseph Pratt, sisätautilääkäri Bostonista keräsi joukon tuberkuloosia sairastavia potilaita, opettaakseen heille hygienian suojaavan merkityksen sairauksia vastaan. Tämä ”tukiryhmä” todisti psyykkisen tuen merkityksen fyysisen terveyden ja paranemisen kannalta. (Towey 2013.)

Lukuisat tutkimukset osoittavat sosiaalisen tuen olevan keskeistä fyysisen ja psyykkisen terveyden ylläpidossa. Niukan sosiaalisen tuen negatiiviset ja laadukkaan sosiaalisen tuen suojaavat vaikutukset on dokumentoitu hyvin. Kaiken kaikkiaan näyttää siltä, että laadukas sosiaalinen tuki voi parantaa stressinsietokykyä, auttaa ehkäisemään traumaperäisiä stressihäiriöitä, vähentää traumaan liittyvien häiriöiden vaikutuksia ja vähentää sairastavuutta sekä kuolleisuutta. (Ozby 2007) Sosiaalisen tuen hakeminen ja sen saaminen on yksi parhaista stressinhallintakeinoista (Boyd). Sosiaalinen tuki voi myös tasoittaa perinnöllisiä ja ympäristön aiheuttamia alttiuksia ja herkkyyksiä. On vankkaa näyttöä sille, että sosiaalisesta tuesta on hyötyä yksilön terveydelle ja henkisellevä hyvinvoinnille. Psykiatrian alalla on tästä huolimatta tehty verrattain vähän sosiaalisen tuen kehittämiseksi, testaukseksi ja käytäntöön soveltamiseksi potilaille ja riskiryhmiin kuuluville. (Ozby 2007.)

Tutkijat ovat selvittäneet, millä tavoilla sosiaalinen tuki voi parantaa fyysistä ja psyykkistä terveyttä. On esitetty, että rikas sosiaalinen tukiverkko voi vähentää yksilön riskiä toimia riskialttiisti, ehkäistä negatiivisia tulkintoja ja lisätä yksilön sitoutumista hoitoon. Yleisellä tasolla joustavien ja sitkeiden yksilöiden on ajateltu omaavan aktiivisia coping keinoja käsitellessään stressaavia elämäntilanteita. Ozbyn mukaan Holohanin tutkimuksessa laadukasta sosiaalista tukea saaneilla yksilöillä oli harvemmin akuuttia tai kroonista sairautta seuraava masennus. Tähän sosiaaliseen suhteeseen johti osaltaan aktiivisen coping keinon käyttäminen. (Ozby 2007.)

Sosiaalisen tuen teoreettiset mallit käsittävät sosiaalisella tuella olevan kaksi ulottuvuutta: rakenteellinen ja toiminnallinen. Rakenteellinen ulottuvuus sisältää tukiverkoston laajuuden ja sosiaalisen kanssakäymisen yleisyyden (Ozbay 2007). Toiminnallinen ulottuvuus sisältää henkisen, aineellisen ja informatiivisen tuen. Joissain määritelmissä informatiivinen tuki sisältyy henkiseen tukeen. (Seeman 2008). Vaikka molemmat ulottuvuudet ovat merkittäviä, ovat useimmat tutkimukset havainneet suhteiden laadun, joka sisältyy toiminnalliseen ulottuvuuteen, enteilevän yksilön hyvää terveyttä paremmin kuin sosiaalisten suhteiden määrän, joka sisältyy rakenteelliseen ulottuvuuteen (Ozbay 2007).

Toiminnallisen ulottuvuuden henkinen tuki viittaa asioihin, joiden ansiosta henkilön itsearvostus vahvistuu ja tämä kokee saavansa rakkautta sekä huolenpitoa. Näitä asioita voivat olla esimerkiksi ongelmista keskusteleminen, kannustaminen ja positiivinen palaute. Aineellinen tuki viittaa jossain muodossa annettuun konkreettiseen apuun. Tällaista apua voi olla esimerkiksi lastenhoito, kodinhoito, kuljetus tai raha. Informatiivinen tuki viittaa henkilön auttamiseen tarjoamalla tälle tämän tarvitsemaa tietoa. (Seeman 2008.) Tietoa voi antaa esimerkiksi henkilön sairaudesta tai lapsen kehitysvaiheista, riippuen henkilön tarpeista ja elämäntilanteesta.

Sosiaalinen tuki, jota samassa tilanteessa tai saman ongelman kanssa olevat ihmiset antavat toisilleen on vertaistukea. Sosiaalinen tuki on paljon vertaistukea laajempi käsite. Vertaistuki on yksi monista sosiaalisen tuen muodoista, jotka auttavat yksilöä selviytymään kriiseistä, rakkaan henkilön menetyksestä tai syrjäytymisestä. Kannustava sosiaalinen suhde toimii puskurina stressiä vastaan. Kannustavat suhteet auttavat yksilöä tulkitsemaan ja tarkastelemaan tilannetta uudella, vähemmän stressaavalla tavalla. (Riessman 1997.)

5 Tutkimuskysymykset

Tavoitteenamme on kerätä Pelastakaa Lapset ry:lle materiaalia Venäjältä adoptoineiden ja heidän lastensa kokemuksista ja tulevaisuuden toiveista koskien Pietari-kerhon toimintaa. Tämän materiaalin avulla Pelastakaa Lapset ry. voi kehittää Pietari-kerhon toimintaa. Pitkän aikavälin tavoite on, että asiakkaiden kokemusten tuoma tieto auttaisi kehittämään Pietari-kerhon toimintaa ja vaikuttamaan siihen millaiseksi Pietari-kerhon toiminta tulevaisuudessa muotoutuu. Päätargetoitu opinnäytetyöllämme on kerätyn informaation hyödyntäminen Pietari-kerhon toiminnan kehittämisessä. Kerättyä informaatiota on tarkoitus käyttää kehittämään jo olemassa olevaa toimintaa ja auttamaan uuden toiminnan suunnittelussa.

Tutkimuskysymyksiksi valikoitui kaksi kysymystä, joiden avulla saamme arvokasta tietoa Pietari-kerhon toiminnan kehittämistä varten. Halusimme kartoittaa kävijöiden kokemuksia Pietari-kerhon toiminnan menneisyydestä ja nykyisyydestä, sekä kuulla toiveita liittyen kerhon tulevaisuuteen. Tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaisia kokemuksia Venäjältä adoptoineilla ja heidän lapsillaan on Pietari-kerhon toiminnasta?
2. Mitä toiveita Venäjältä adoptoineilla ja heidän lapsillaan on Pietari-kerhon toiminnan tulevaisuuden suhteen?

6 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen. Kvalitatiivisen tutkimuksen tyypillisiin piirteisiin lukeutuvat muun muassa aineiston koonti aidoissa tilanteissa, ihmisen suosiminen tiedon keruun välineenä, tarkoituksenmukaisesti valittu kohdejoukko, tutkimuksen toteutus joustavasti ja jokaisen tapauksen näkeminen ainutlaatuisena, jolloin aineistoa myös tulkitaan sen mukaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 164) Emme pyri opinnäytetyössämme saamaan yleistettävissä olevaa tietoa, vaan tarkastelemme kerhossa käyneiden ihmisten yksilöllisiä kokemuksia. Opinnäytetyömme yhteydessä aineiston koonti aidoissa tilanteissa tarkoittaa kasvokkain tapahtuvaa haastattelua ja valitsemamme kohdejoukko ovat Pietari-kerhossa käyneet henkilöt.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tarkastellaan merkityksiä, jotka ovat sosiaalisia ja ihmisten välisiä suhteita. Nämä merkitykset muodostavat merkityskokonaisuuksia, jotka ilmenevät esimerkiksi ajatuksina, toimintoina tai yhteiskunnan rakenteina. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa voi tutkia kokemuksiin tai käsityksiin liittyviä merkityksiä. (Vilkka 2005, 97) Me tutkimme kokemuksiin liittyviä merkityksiä.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa korostuvat kontekstin, ilmiön intention sekä prosessin näkökulmat tutkimuskohteeseen. Konteksti otetaan huomioon kuvaamalla tekstissä millaisiin esimerkiksi sosiaalisiin, kulttuurisiin tai ammatillisiin yhteyksiin tutkittava asia liittyy, sekä se millainen oli tilanne, jossa aineisto kerättiin. Intentio otetaan huomioon tarkkailemalla aineiston keräystilanteessa, millaisia tarkoituksia ja motiiveja haastateltavan ilmaisuun liittyy. Haastateltava voi esimerkiksi liioitella, kaunistella tai peitellä asioita. Prosessi otetaan huomioon miettiessä tutkimusaikataulua. Tutkimusaikataululla on merkitystä siinä, miten syvälle tutkitavassa asiassa tutkijan on mahdollista päästä. Haastateltavan tuottamien merkityssuhteiden ymmärtäminen vaatii tarpeeksi aikaa. (Vilkka 2005, 99.)

Kvalitatiivinen lähestymistapa oli nähdäksemme ainoa mahdollinen tapa lähestyä tutkittavaa asiaa. Valitsimme kvalitatiivisen opinnäytetyön tekemisen, koska halusimme saada yksilökohtaista tietoa ihmisten kokemuksista Pietari-kerhon toiminnasta. Emme pystyisi tutkimaan tätä asiaa kvantitatiivisesti, sillä Pietari-kerhon toiminnasta ei saisi tarpeeksi laajaa otosta kvantitatiiviseen tutkimukseen. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa ei myöskään ole mahdollista selvittää kerholaisten yksilöllisiä kokemuksia ja ajatuksia.

6.1 Aineiston keruu

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistona voi olla yhden henkilön haastattelu, mutta toisaalta aineistona voi olla joukko yksilöhaastatteluja (Hirsjärvi 2013, 181). Opinnäytetyömme aineisto koostuu joukosta yksilö- ja parihaastatteluja. Emme etukäteen määritelleet haastateltavien määrää, sillä suunnitelmanamme oli haastatella kaikki ne Pietari-kerhossa kävijät jotka ilmoittautuvat vapaaehtoisesti haastateltavaksi. Tiedostimme haastateltavien määrän voivan tällöin olla erittäin vähäinen tai runsas. Ainakin kolme kerhossa kävijää oli etukäteen ilmoittautunut vapaaehtoisesti haastatteluun. Toivoimme saavamme useamman haastateltavan, jotta saisimme kattavamman kokonaiskuvan. Jos haastateltavia ei kuitenkaan olisi tullut niin montaa, olisimme sopeutuneet tilanteeseen ja edenneet sillä haastateltavien määrällä mitä meillä on.

Käyttämämme haastattelutyyppi on teemahaastattelu. Teemahaastattelussa kysymysten järjestys ja tarkka muoto puuttuu, mutta haastattelun teema-alueet ovat tiedossa. Teemahaastattelu on välimuoto avoimesta- ja lomakehaastattelusta. (Hirsjärvi 2013, 208)

Teemahaastattelua kutsutaan myös puolistrukturoiduksi haastatteluksi. Teemoiksi valitaan aiheet, joita on välttämätöntä käsitellä, jotta on mahdollista vastata tutkimusongelmaan. Haastattelun tavoitteena on, että haastateltava voi antaa oman kuvauksensa kaikista teema-alueista. (Vilkka 2005, 101)

Teemat joita teemahaastattelussa haastattelutilanteessa nostetaan esiin, ovat etukäteen tarkoin määritellyt ja pohditut. Teemojen käsittelyjärjestyksellä ei kaikissa tapauksissa ole ratkaisevaa merkitystä. Tällöin luonteva keskustelun kulku saa määrätä käsittelyjärjestyksen. Toisin kuin arkikeskustelussa, teemahaastattelussa keskustelun kulku on edeltä käsin päätetty. Haastattelun rakenteen pysyminen haastattelijan kontrollissa, on erittäin tärkeää. Teemahaastattelulla kerättävä aineisto koostuu aidosti haastateltavan kokemuksista käsin, mikä on teemahaastattelujen etu. Tutkijan edeltäkäsin tietämät ja suunnittelemaat vastausvaihtoehdot eivät rajaa kertyvää aineistoa. Silti teemat, jotka tutkija on etukäteen valinnut, liittävät aineiston käsiteltävään tutkimusongelmaan/-kysymykseen. (Kurkela, R)

Valitsimme haastattelumenetelmäksi teemahaastattelun muutamasta eri syystä. Toivoimme haastattelujen olevan tällöin keskustelun omaisia ja tilanteen olevan haastateltaville rento. Tilanteen ollessa rento olisi haastateltavien helpompi jakaa meille omia kokemuksiaan ja ajatuksiaan. Koimme myös merkittävänä sen, että haastateltavat voisivat tuoda esiin juuri niitä asioita jotka kokevat itse tärkeiksi ja mielestämme teemahaastattelu jättää tälle tarpeeksi tilaa. Mietimme vaihtoehtona myös kysymysten lähettämistä sähköpostilla. Jätimme kuitenkin sen idean, sillä silloin ei olisi ollut mahdollista esittää jatkokysymyksiä ja kysyä tarkentavia kysymyksiä, jolloin emme ehkä ymmärtäisi mitä haastateltava on yrittänyt sanoa.

Pyysimme adoptiovastaavaa ottamaan talteen halukkaiden haastateltavien sähköpostiosoitteet. Lähetimme haastateltaville sähköpostilla kirjeen haastattelusta (liite 2). Informoimme kirjeessä aineiston säilytyksestä, sen käsittelystä, haastattelun teemoista jne. Kirjeessä oli myös lasten haastattelu teemat ja esimerkkikysymyksiä, joiden pohjalta vanhempien oli tarkoitus keskustella lasten kanssa. Emme siis henkilökohtaisesti haastatelleet lapsia yhtä lukuun ottamatta. Päädyimme kyseiseen ratkaisuun siksi, että lapset voivat ujostella meitä, lasten suomen kielen osaaminen voi vaihdella ja lapsilla voi olla erityistarpeita kommunikaatiossa, joihin vanhemmat osaavat vastata tuntiessaan lapsensa. Ajattelimme myös saavamme totuudenmukaisempia vastauksia vanhempien haastattelussa lapsiaan meidän sijastamme. Vanhemmat tekivät muistiinpanoja siitä, mitä ovat keskustelleet lastensa kanssa.

Päätimme olla tekemättä testihaastattelua, sillä halukkaita haastateltavia oli alustavasti tiedossa vain kolme, jolloin olisimme joutuneet haastattelemaan myös häntä kenelle olisimme tehneet testihaastattelun. Toisella haastattelukerralla vastaukset voisivat muuttua. Ajattelimme myös, ettei haastattelurungon (liite 1) testaus ole välttämätöntä haastattelun ollessa melko vapaamuotoinen. Haastattelurunkomme sisälsi ainoastaan haastattelun teemat. Tämän lisäksi meillä itsellämme oli muutamia muistisanoja kerhon eri osioista. Eli ensin kysymys yleisesti teemasta, jonka jälkeen esitimme tarkentavia- ja lisäkysymyksiä.

Menimme Pietari-kerhon tapaamiseen tutkimusluvan saatuaamme. Emme ehtineet sopia haastatteluja vielä kerhon yhteyteen. Tapaamisessa esittelimme opinnäytetyötämme toivoimme saavamme lisää halukkaita osallistumaan haastatteluun. Vastailimme kysymyksiin opinnäytetyöstä ja mahdollisista haastattelun käytännönjärjestelykysymyksistä. Kerroimme, että haastattelu on mahdollista järjestää joustavasti haastateltavan kotona tai esimerkiksi kahvilassa. Kerroimme myös toisen meistä tarpeen tullen voivan katsoa lapsia haastattelun ajan. Keräsimme mahdollisten haastateltavien yhteystiedot ja sovimme yhden haastatteluajankohdan paikan päällä erään haastateltavan kanssa. Lähetimme kaikille yhteystietonsa antaneille haastattelukirjeen (liite 2). Sovimme haastateltavien kanssa haastatteluajoista sähköpostitse. Lähetimme haastattelukirjeen yhteensä kuudelle henkilölle. Saimme sovittua neljä haastattelua

melko nopealla aikataululla ja saimme tehtyä haastattelut parissa viikossa. Kaikki haastateltavat olivat käyneet kerhossa jo usean vuoden ajan. Lapset olivat iältään päiväkotia, - ala- koulu- ja yläkouluikäisiä.

Kunkin haastattelun alkaessa haastatteluun osallistuvien kanssa keskusteltiin hetki ja kerroimme heille, että haastatteluaineisto pysyy anonyyminä, eikä opinnäytetyössä tule esille tunnistettavia tietoja, haastattelu nauhoitetaan ja nauhat tuhotaan litteroinnin jälkeen. Sitten kysyimme onko haastateltavilla jotain kysyttävää. Tämän jälkeen haastateltavat allekirjoittivat haastatteluun suostumuslomakkeen.

Ensimmäisen haastattelun nauhoitimme lainatulla nauhurilla, josta tiedostoa ei kuitenkaan pystytty siirtämään tietokoneelle. Haastatteluista kaksi nauhoitimme puhelimeen, jonka sai auki ainoastaan päähaastattelijan tiedossa olevalla salasanalla. Viimeisen haastatteluista nauhoitimme kameralla ilman kuvaustoimintoa. Jouduimme vaihtamaan nauhoitusmenetelmää meistä riippumattomista syistä johtuen.

Haastattelujen kulku vaihteli sen mukaan, mitkä aiheet tulivat puheeksi. Jokaisessa haastattelussa kuitenkin käytiin läpi melko samat asiat. Kun tuntui luontevalta ottaa jokin aihe esiin aiemmin kuin oli suunniteltu, teimme niin. Haastattelut etenivät keskustelunomaisesti ja tilanteiden ilmapiiri oli rento. Ennen jokaista haastattelua sovimme, kumpi meistä toimii päähaastattelijana. Saimme haastatteluista aineistoa monipuolisesti ja kattavasti. Perheiden lasten iät vaihtelivat päiväkotia-ikäisestä yläkoulu ikäisiin. Yhdessä haastattelussa paikalla oli kaksi aikuista muissa vain yksi. Toteutimme siis sekä yksilö- että parihaastatteluja. Kolmessa haastattelussa myös lapsi/lapset olivat paikalla. Haastattelut kestivät 20-60 minuuttia.

Itse haastattelut olivat mielestämme prosessin mutkaton osuus. Perheet, pariskunnat ja yksin haastatteluun osallistuneet kertoivat meille rehellisesti ja yksityiskohtaisesti mitä mieltä ovat Pietari-kerhon toiminnasta. Kysymyksiä ei alun jälkeen tarvinnut juurikaan esittää, sillä haastateltavat kertoivat meille asioita aktiivisesti myös kysymättä. Olimmekin iloisia siitä, miten mukava ja helppo haastattelut oli toteuttaa.

Aluksi pohdimme aineiston keräämistä sähköpostitse. Tällöin olisimme saaneet kerättyä useamman henkilön kokemuksia. Aineisto olisi kuitenkin tällöin voinut jäädä hyvinkin suppeaksi. Monet haastateltavat aloittivat haastattelun, kertomalla etteivät keksi mitään kehitettävää. Kuitenkin, kun haastattelussa käytiin läpi asioita liittyen kerhoon, tuli haastateltavalle mieleen kehityskohteita ja kehitysideoita.

Totesimme haastattelujen suorittamisen kasvotuksin olleen meille sopivin tapa kerätä aineistoa. Jos olisimme tehneet haastattelut sähköpostitse, olisi meille voinut tulla ongelmia aineiston vähyden vuoksi. Oli myös hyvä, ettei haastattelun runkoa ja kulkua oltu suunniteltu tarkasti lause lauseelta, vaan meillä oli mahdollisuus viedä haastattelua luontevasti ja keskustelunomaisesti eteenpäin. Luulemme haastatteluiden keskustelunomaisuuden osaltaan vaikuttaneen aineiston monipuolisuuteen ja laajuuteen. Haastateltaville tuli mahdollisesti helpommin asioita mieleen, haastattelun kulkiessa keskustelunomaisesti asiayhteydestä sujuvasti seuraavaan. Haastateltavan ajatuksenkulku ei katkennut välissä niin usein kuin se olisi mahdollisesti katkennut, mikäli olisi kysytty ennalta määritellyt kysymykset ennalta määritellyssä järjestyksessä.

6.2 Aineiston analyysi

Nauhoitetut haastattelut muutimme kirjalliseen muotoon litteroimalla. Litterointi tarkoittaa tallennetun aineiston kirjoittamista puhtaaksi sanasanaisesti. Litteroinnin voi tehdä joko koko kerätyistä aineistosta tai valikoiden teemojen mukaan. (Hirsjärvi 2013, 222). Jos haastateltavia olisi tullut vähän, olisimme litteroineet koko aineiston varmistaen analysoitavan aineiston riittävyyden. Jos haastateltavia olisi ollut monia, olisimme litteroineet aineiston valikoiden teemojen mukaan. Jaoimme litteroitavan aineiston siten, että päähaastattelija litteroi oman haastattelunsa. Tällöin on todennäköisesti vähemmän vaikeuksia saada nauhojen puheesta selvää.

Käytimme aineiston analysoinnissa aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Tutkijan tavoitteena aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä on löytää aineistosta esimerkiksi jokin tyypillinen kertomus tai toiminnan logiikka. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä tutkija päättää aineiston keräämisen jälkeen ennen analyysiä, mistä tyypillistä kertomusta, taikka toiminnan logiikkaa lähdetään etsimään. Sen pohjalta aloitetaan aineiston pelkistäminen eli tutkimusongelman kannalta turha informaatio karsitaan ja olennainen informaatio säilytetään. Pelkistämisen jälkeen aineisto ryhmitellään sen mukaan, mitä aineistosta yritetään etsiä. Jokainen ryhmä nimetään ryhmää kuvaavasti. Tuloksena ryhmittelyistä muodostetaan luokitteluja. (Vilkkä 2005, 140)

Luokittelemalla aineistoa, joka muodostuu laajasta joukosta tutkimuskohteita tai tapauksia, voidaan ryhmittelyn avulla kuvata kohdejoukon koostumusta tai olemusta. Kohdejoukko jaetaan luokittelussa luokkiin, joihin sijoitetut kohteet tai tapaukset jakavat saman ominaisuuden tai joiden ominaisuudet jollain tapaa muistuttavat toisiaan. (Luokittelu)

Molemmat litteroivat ne haastattelut, joissa olivat itse päähaastattelijana. Merkitsimme haastatteluihin numeroiden ja kirjainten yhdistelmin kuka haastateltavista sanoo mitäkin ja mikä

haastatteluista on kyseessä. Litteroimme haastattelut mahdollisimman tarkasti. Litteroitua tekstiä tuli yhteensä 26 sivua. Litteroituamme haastattelut merkitsimme värikoodin samankaltaiset asiat. Nämä asiat siirsimme Excel- taulukkoon ja ryhmittelimme ne (liite 4), helpottaaksemme tulosten hahmotusta. Ensin muodostimme pieniä ryhmiä, joille annoimme yhteisen yksinkertaistetun ilmauksen. Yksinkertaistetuista ilmauksista muodostimme alaluokkia, joista puolestaan muodostimme yläluokkia. Yläluokkia muodostui yhteensä neljä: vertaistuki, informatiivinen tuki, lasten kerhotoiminnan ohjaus sekä Pietari-kerhon toiminnan järjestämiseen liittyviä asioita.

7 Tulokset

Muodostimme analyysissä neljä luokkaa: vertaistuki, informatiivinen tuki, lasten kerhotoiminnan ohjaus sekä Pietari-kerhon toiminnan järjestämiseen liittyviä asioita. Käsitlemme yläluokista ensimmäiseksi vertaistukea, jonka haastateltavat kokivat erityisen tärkeänä. Havainnollistaaksemme tuloksia esitämme suoria lainauksia.

Lainauksista muutamme kaikki haastatteluissa käytetyt nimet siten, että sama nimi ei toistu edes samalta haastateltavalta otetuissa toisissa lainauksissa. Yhtä nimeä käytetään siis vain kerran. Toimimme näin, jotta haastateltavat varmasti säilyttävät anonymiteettinsä. Opinnäytetyömme tulokset heijastavat sitä mikä Pietari-kerhon toiminnassa on toimivaa, missä on kehitettävää sekä ehdotuksia ja toiveita liittyen kerhon tulevaisuuden toimintaan.

7.1 Vertaistuki

Jokainen haastateltavista otti vertaistuen merkityksen puheeksi jossain kohtaa haastattelua. Vertaistuesta muodostui neljä alaluokkaa: lasten vertaistuki, tärkeää vertaistuessa, kerhossa syntyneiden vertaissuhteiden jatkuvuus sekä ajatuksia uusista kerholaisista ja vertaistuesta uusiin kerholaisiin liittyen.

Vertaistuki on vastavuoroista kokemusten jakamista, jossa elämässään samankaltaisia prosesseja läpikäyneet ihmiset tukevat toisiaan. Vertaistuki on samantapaisessa elämäntilanteessa olevien ihmisten halua jakaa tietoa ja kokemuksia toisia kunnioittavassa ilmapiirissä. Vertaistuki voidaan myös määritellä muutosprosessina ja voimaantumisenä, jonka kautta ihminen voi löytää ja tunnistaa voimavaransa ja vahvuutensa sekä ottaa omasta elämästään vastuun. (Huuskonen 2015)

Ammattiapu ja vertaistuki ovat eri asioita, mutta ne voivat toimia rinnakkain ja tukea toistensa vaikutusta. Vertaistuesta on monia määritelmiä, jotka eroavat hieman painotuksiltaan. Määritelmille yhteistä on vertaistuen liittäminen johonkin ongelmaan tai elämäntilanteeseen,

auttamisen ja tuen vastavuoroisuus sekä vertaistuen perustuminen osapuolten omiin kokemuksiin. (Huuskonen 2015.)

Alaluokassa tärkeää vertaistuessa tuli esiin haastateltavien vertaistuessa tärkeäksi kokemia asioita. Haastateltavat kokevat erittäin tärkeäksi samassa tilanteessa olevien ihmisten näkemisen sekä kokemusten jakamisen ja neuvojen saamisen. Tärkeää oli myös ollut toivon ja tuen saaminen henkilöiltä, jotka olivat adoptioprosessissa pidemmällä. Holmin ym. (2010, 14-25) mukaan keskeisintä vertaistuessa on kokemus siitä, ettei ole elämäntilanteensa tai ongelmiansa kanssa yksin ja että tulee kuulluksi ja hyväksytyksi ryhmäläisten keskuudessa.

"-- se, että näkee muita kohtalontovereita.. -- Ja sitten no se on ehkä se tärkein." H1

"Nii sinnehä me mentii aina ennen Paulia ni ihastelemaan näitä lapsia että ei, ne on niinku ihan oikeita -- ja et ku näkee et noi on saanu ja kuullu että ei iha helposti kaikki menny ni ollu toivoa että kyllä kai me nyt joskus saadaan.." H1

"-- pysty juttelemaan siis sellasten ihmisten kanssa, jolla on jo kokemuksia ja tietysti kuunnella heidän kokemuksiaan." H4

Haastateltavat kokivat tulevansa paremmin ymmärretyksi keskustellessaan sellaisten ihmisten kanssa, jotka ovat samassa tilanteessa kuin he. Kohokohtia Pietari-kerhossa olivat yhteiset jaetut hetket, kun itse tai joku muu oli saanut lapsen. Huuskosen (2015) mukaan kokemuksia ja ajatuksia vaihdettaessa vertaistukisuhteissa tulee näkyväksi myös ihmisten tilanteiden ainutlaatuisuus ja erilaisuus. Omaan tilanteeseen voi saada täysin uuden näkökulman. Vertaiset voivat myös olla omissa prosesseissaan eri vaiheissa, jolloin omaan tilanteeseen voi saada uutta näkökulmaa.

"-- siel on pystynyt purkamaan niinkun tavallaan kaikenlaisia tunteita niitten perheiden kans ja sit se on niin ihanaa, kun ei tarvii selittää mitään kenellekään, koska kaikki tietää sen niinkun samas tilantees ollaan. -- jos me puhutaan sellaisille perheille, joilla on biologisia lapsia tai muuta niin tokikin on ymmärtäväisiä perheitä, mutta et tavallaan heille joutuu enemmän vääntämään rautalangasta sitä" H2

"-- ne on tietysti hienoja hetkiä ku aina joku tulee sinne niin ku on saanu vasta lapsen ja tulee näyttämään ni ne kyllä jää aina mieleen ja itekki muistan kuinka ylpeänä me nin, nyt mulla on tää katsokaa. -- ja mentiin kyllä aika heti ku tultiin kotiin ni heti seuraavaan Pietari-kerhoon nähtille." H1

"-- ne on odottajina käyneet siel kerhossa ja sit niil on se lapsi mukana, kun ne on sen saanu, niin ne on mun mielest sellasia parhaita juttuja...et näkee joskus et joku prosessi etenee...et se lapsi on oikeesti siinä, niin ne on hienoja hetkiä." H4

Lasten vertaistuki sisältää sekä vanhempien, että lasten huomioita. Vanhemmat ja lapset ovat kokeneet lasten kaverit tärkeäksi vertaistuessa. Vanhemmat toivat kavereiden tärkeyttä esiin erityisesti siinä, että lapsilla on samankaltainen tausta. Vanhemmat korostivat sitä, ettei kerhossa käydä ainoastaan aikuisten ystävien takia vaan myös lasten kavereiden vuoksi. Lapset itse kokivat viihtyvän kerhossa, koska siellä on hyviä kavereita.

"-- nykyään käydään sen takia, että et tota Marja tapaa siellä kavereita ja me -- sit kun Marja kasvaa niin tavallaan se hänen tukiverkosto kun on pienestä asti nähnyt niitä lapsia" H2

"se että lapset pääsee tai näkee niitä kavereita ja tietysti se, että ne on adoptoituja lapsia ne muutkin ja tota sitten se itelle se että näkee niitä toisia vanhempia." H4

"-- mitä siellä on, mikä siellä on parasta ja mukavinta niin Taneli vastas, että Peetun ja toisen kamun kaa on ihanaa. -- Nii ja sitte Sonjaki sano et Tapion ja Lauran kanssa on hauskaa eli kavereita luettelivat. -- Ja sitte Tanelista on tärkeätä että ja kivaa kun sieltä saa uusiaki kavereita." H1

Vanhemmat kokivat lasten saaman tuen ja tiedon omasta taustasta tärkeäksi vertaistuessa. Vanhemmat uskoivat, että kun lapset varttuvat, samantaustaisten kaverien merkitys kasvaa ja heidän on helpompi selittää lapselle asioista, jotka liittyvät adoptioon, kuten miksei lapsi ole syntynyt omille vanhemmilleen. Vanhemmat ajattelivat, ettei lapsi koe itseään niin erilaiseksi kun hän tuntee muita samankaltaisen taustan omaavia lapsia. Vanhemmat myös uskoivat Pietari-kerhon säilyvän merkityksellisenä silloinkin, kun lapsi ei siellä enää tahdo käydä.

"-- ja tietää, ettei oo ainoa ku kuitenkin koulussa ja naapurissa kaverit sitte on syntynyt omien äitien mahoista ni tietää sen ja sit varmaa isompana ku rupee enemmän miettimään ni sit voi palata siihe, että muistatko siellä Pietari-kerhossa. Sielläki o, et sä oo ainut, että on monta muutaki että se ja se ja se o samassa tilanteessa." H1

"-- se hänen tukiverkosto kun on pienestä asti nähnyt niitä lapsia, jotka on samalta alueelta ja Venäjältä lähtösin niin se tavallaan hänellä sit niinku. Hän jossain vaiheessa ei koe niinku olemistaan niin kovin oudoksi, kun tietää että muillakin on semmoita taustaa." H2

"-- ja sit tosiaan voin kuvitella et se (kerho) on myöhemminki lapsille tärkeä vaikka ne ei sinne haluis jostain syystä lähteekkään. Se että tietää että on saanu -- on saanu tuttuja kavereita jotka on samassa tilanteessa." H1

Vertaissuhteiden syntyminen ja niiden jatkuvuus muodostui omaksi alaluokakseen. Haastateltaville oli syntynyt Pietari-kerhossa vertais-/ystävyyssuhteita. Pietari-kerho nähtiin tärkeänä tekijänä näiden suhteiden ylläpidossa. Osaa vertaissuhteistaan haastateltavat näkevät myös muulla ajalla. Vertaistoiminta pohjaa yhteenkuuluvuuden tunteeseen, yhteisiin mielenkiinnon kohteisiin ja samankaltaisiin elämäkokemuksiin (Raivio 2012). Vertaistukiryhmässä ihmiset, jotka ovat kokeneet riittävästi samankaltaisia asioita, voivat solmia tukemiseen ja auttamiseen tähtääviä vastavuoroisia suhteita. Vertaistukiryhmä muodostuu ihmisistä, joilla ei ole yleensä yhteistä elämänhistoriaa. Yksilön ryhmään tulo on valinta, jonka taustalla on tarve päästä yhteyteen samoja kokeneiden ihmisten kanssa ja toive pystyä liittymään yhteisöön, jonka ryhmä muodostaa. (Holm, Huuskonen, Jyrkämä, Karnell, Laimio, Lehtinen, Myllymaa & Vahtivaara 2010, 14-25)

”Eli sen takia käytiin, että me tutustuttiin niihin perheisiin, joilla jo oli lapsia. Koska paras niinkun -- lapsen jälkeen parasta -- tässä prosessissa on ollut se tukiverkosto, joka on tullut niistä perheistä.” H2

”Käydään leffoissa ja he tulee meille kylään ja me käydään heillä kylässä ja..” H3

”Tapaa niitä vanhoja naamoja siellä sitte, mutta näkee niitä lasten kasvu sitte siinä sivussa. Harvemmin tavataan sitte muuten.” H3

Haastateltavilta tuli myös ajatuksia uusista tulevista kerholaisista ja vertaistuesta heihin liittyen. Eräs haastateltavista toivoi kuulevansa uusia adoptiotarinoita ja toinen toivoi näkevänsä jälleen uusia lapsitulokkaita. Osa haastateltavista haluaisi olla vertaistukena uusille kerholaisille. Ajatus muiden adoptiomaiden odottajien ja adoptioijien tulemisesta Pietari-kerhoon oli haastateltavien mielestä hyvä.

” Kuulee vähä uudenlaisia adoptiotarinoita sitten että sekin on ihan rikkaus kyllä vaan elämässä --” H3

”Nythän sieltä ei enää tuu näitä lapsia, mutta jos sitte sinne tulee ne muutki. Muittenki maitten hakijat ni sitte taas näkee niitä ihania hetkiä.” H1

”-- se on hyvä, et tulee muitakin, koska tota...koska se tuki on tärkeä ja mä luulen et me pystytään antamaan jotain semmosille perheille, jotka niinkun on alkuvaiheessa.” H2

”-- olis hirveen fiksuria, et siel olis muitakin ja etenkin sitten näitä, jotka on Venäjän lähettäviltä- nää bulgaria ja kirgisiala, koska tää prosessikin menee vähän samalla tavalla --” H4

Kaiken kaikkiaan tärkeimmäksi asiaksi Pietari-kerhossa haastateltavat mainitsivat vertaistuen. Jokainen haastateltavista mainitsi sen omalla kohdallaan tärkeimmäksi asiaksi. Lukuisat tutkimukset tukevat sitä, että vertaistoiminnalla on ihmisen jaksamiseen ja elämänhallintaan suuri merkitys. Vertaisryhmä pyrkii edistämään jäsentensä hyvinvointia ja ryhmästä saatavat oivallukset, käytännön vihjeet tai voimakkaat tunnekokemukset voivat auttaa jaksamaan arjessa. (Raivio 2012)

”Kyllä se vertaistuki siinä on se paras. Siin kasvatuksen niinku tukiverkostona.” H3

”Vertaistuki on se tärkein ja sitten tulee sen jälkeen ne asiat ja aiheet et mitä siel on. Monta kertaa mä oon lähtenyt kerhoilemaan, vaikka se aihe ei ole niinkun kiinnostanu yhtään.” H4

7.2 Informatiivinen tuki

Informatiivinen tuki -osio pitää sisällään haastateltavien mielteitä kerhon tieto-/luento-osuudesta, joka pidetään Pietari-kerhon kokoontumisen alussa, sekä loppukeskustelusta, jonka aikana saa tietoa adoptioiden tilanteesta. Informatiivinen tuki koostuu kolmesta alaluokasta: Pidetyt tietoiheet, toivotut tietoiheet ja luennoitsijat.

Informatiivinen tuki on sosiaalisen tuen osa-alue. Muita sosiaalisen tuen osa-alueita ovat henkinen tuki, aineellinen tuki sekä arvostus-tuki. Informatiivista tukea voi saada sosiaalisissa suhteissa riippuen tuen tarvitsijan ja tuen antajan tiedoista ja taidoista. (Vahtera & Uutela 1994)

Henkilön auttaminen tarjoamalla tälle tämän tarvitsemaa tietoa on informatiivista tukea (Seeman 2008). Erilaiset neuvot, ehdotukset ja tiedot ovat osa informatiivista tukea. Informatiivinen tuki on myös asioiden tarkistusmahdollisuutta ja mielipiteiden saamista. (Ahlfors 2009, 40) Pietari-kerhossa informatiivista tukea on koettu saatavan paitsi asiantuntijoilta, myös vertaisilta.

Haastateltavilta tuli paljon mielipiteitä siitä, millaisia ja minkä sisältöisiä luentoja he toivovat Pietari-kerhoon. Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että lasten kasvatus ja kasvu on tärkeä tietoihe Pietari-kerhossa. Myös adoptioon liittyvät asiat oli pidetty informatiivinen aihe ja kolme vastaajaa mainitsi adoptioon liittyvät asiat itselleen mieluisaksi aiheeksi. Yksi vastaaja on piti hyvänä sitä, että Pietari-kerhossa tarjotaan tietoa Pelastakaa Lapset ry:stä ja sen toiminnasta, toisaalta toinen vastaaja mainitsi juuri sen aiheen turhaksi.

"Mun mielest ne kasvatukseen liittyvät on ja ihan yleisesti mitä Pelastakaa Lapset ry:llä on ollu tarjota tietoa heidän omast toiminnasta ja tota noinni ni sielt saa hyvi paljo, paljon sellasii vinkkejä asioista ja kaikkee tälläst -" H3

"No sellanen aihe mikä meitä nyt tällä hetkellä kiinnostaa, kun Enni on tossa iässä, että käy eskaria, niin tavallaan esikouluasiat, et adoptiolasten niinkun ylipäätään päiväkotia ja -- --koulunkäynnin aloittaminen ja siihen liittyvät asiat on ollu. Kun siellä on nyt aika monta lasta, jotka on siinä iässä. Ja ehkä enemmän sit et et..puhujat on hyviä, mutta ne (puheet) vois olla lyhyempiä ja sit keskustelua vähän enemmän." H2

Kaksi neljästä vastaajasta mainitsi, että luennoitsijat ovat olleet hyviä ja esiin nousee, että muun muassa sijaisvanhemmuus kokemusasiantuntija-luento on ollut hyödyllinen osalle vastaajista. Erikseen mainittiin lisäksi theraplay menetelmästä kertova luento, joka on ollut kahden vastaajan mukaan pidetty ja hyödyllinen.

"--varmaan niinkun sitten parasta antaa, kun siel on ollu muutama ihan huippu semmonen luennoitsija, jotka on kertonu- joka on alustanu tavallaan sitä päivän aihetta -" H2

-- Ja sit oli kerran joku sijaisäiti kertomassa kans kokemuksia, et sekin liippaa niinkun hyvinkin läheltä adoptioasioita kuitenkin." H4

"--kaikki mikä liittyy adoptioon ja myös jotenki lasten kasvatukseen. Esimerkiks siel oli joskus theraplaysta se oli tosi kiinnostava -" H1

Lähes kaikki vastaajat toivoivat lisää tietoihteita liittyen adoptioon, lasten kasvatukseen tai lasten siirtymävaiheisiin. Kolme vastaajaa neljästä toivoi, että Pietari-kerhossa ei käsiteltäisi aiheita, jotka eivät liity adoptioon tai lapsiin. On myös toivottu, että jos kerhossa kerrotaan eri adoptiomaista, niin kerralla voisi olla hieman tietoa useasta eri maasta, kuin että yhdellä kerralla olisi tietoa vain yhdestä maasta.

"--No ehkä semmoset jotka ei liity mitenkää niinku adoptioon tai edes lapsiin--" H1

"--et ehkä yhdel kertaa sit vähän kaikkee enemmi(eri adoptiomaista tietoa?) Nii, joo. Mut adoptio nyt on kaikille yhteinen teema ja lasten kasvat." H1

Tieto-osuus oli suurimmaksi osaksi mieluinen ja pidetty. Kaikki haastateltavat mainitsivat, että siellä on ollut ainakin välillä heitä kiinnostavia aiheita ja teemoja. Kerhoon on menty, vaikkeivät aiheet ole aina kiinnostaneetkaan.

"Mä sanoisin, että suurin osa niistä aiheista on ollu aika mielenkiintoisia kyllä" H2

"Tosi mielenkiintosta ne ollu melkein kaikki. Mun mielestä mä tai me ollaan oltu aika tyytyväisiä tähän." H4

"--siel on ollu kiinnostavia teemoja monta kertaa. Usein on katottu ne aiheet, että mitäs niillä on ja kiinnostaako, mut silti on kyllä menty vaikka ei niin hirveesti kiinnostais." H1

Tieto-osuuden jälkeen pidettävä loppukeskustelun tilannepäivitys koettiin tärkeäksi. Kolme vastaajaa neljästä mainitsi tärkeäksi sen, että loppukeskustelun aikana saa tietää tämän hetkisestä adoptiotilanteesta.

"Sitte sillon ku oli odottaja ne oli tosi kiinnostavia ne tiedot, että miten etenee hommat missäki." H1

"haluttu--vähän aina päivittää sitä tilannetta että miten siellä maassa adoptioitten tilanne menee" H3

7.3 Lasten kerhotoiminnan ohjaus

Lasten kerhotoiminta ja sen kehittäminen pitää sisällään lasten sekä vanhempien ajatuksia lasten toiminnasta. Lasten kerhotoiminnan ohjauksen sisältyi kuusi alaluokkaa: mistä lapset pitävät toiminnassa, mistä lapset eivät pidä toiminnassa, lasten toiveet liittyen toimintaan, mistä vanhemmat pitävät lasten toiminnassa, mistä vanhemmat eivät pidä lasten toiminnassa sekä vanhempien toiveet liittyen lasten toimintaan. Näistä alaluokista kolme sisältää lasten ajatuksia ja vastaavasti taas kolme alaluokkaa sisältää vanhempien ajatuksia lasten toiminnasta.

Laadukasta kerhotoimintaa järjestettäessä tulisi huomioida lasten ikätasoon ja kehitykseen soveltuva kerhon sisältö, leikkiympäristö ja kerhokerran kesto. Mitä pienemmistä lapsista on kyse sitä enemmän vaatimuksia se asettaa ympäristölle ja ajankäytölle. Hyvin toteutettu toiminta tukee laadukasta toteutusta ja helpottaa ohjaajan/ohjaajien toimintaa kerhossa. (Kallioma ym. 2010, 11)

Muutama lapsista vastasi kerhossa olevan kivaa. Lapsista oli mukavaa kun kerhossa on kavereita ja se, että sieltä saa myös uusia kavereita. Eräs lapsi mainitsi lelujen ja leikkitilan olevan mieluisia. Useampi lapsi mainitsi Pietari-kerhossa saatavat syömiset mukavana asiana. Yksi lapsi sanoi pitävänsä lasten puolen työntekijästä.

"mikä siel on kivaa, niin -- vastas, et leikkii Olavin kanssa" H4

"-- Kallesta on tärkeätä että ja kivaa kun sieltä saa uusiaki kavereita." H1

"-- lelu oli niinkun kiva -- ja sit siel leikkutilassa on niinkun kivaa." H4

"Ja sit millane on unelmien kerho ni sitte tä oli Hannulta vähä yllättäväki vastaus, syö-dään --" H1

Kun lapsilta kysyttiin, mistä he eivät pidä kerhossa, oli kolme lasta antanut vastauksen. Yksi lapsista ei pitänyt siitä, että Pietari-kerhossa tulee joskus kaverin kanssa riitaa. Toista harmit-tivat säännöt ja niiden rikkominen kiehtoi. Kolmas lapsi sanoi Pietari-kerhossa käymisen tun-tuvan odottamiselta.

Rajojen asettaminen lapsille on käytäntö, josta ei voida luopua, vain siksi, etteivät lapset siitä pidä. Lapsi kokee säännöt ja rajoittamisen asioiksi, jotka estävät häntä toteuttamasta itseään haluamallaan tavalla. Lapsen turvallisuudentunteen ylläpitoon ja hoivaamiseen kuu-luu aina jonkinasteista rajoittamista. Koska lapsilla on energiaa, kokeilunhalua ja intoa, voisi rajoittamisenkin tehdä tavalla, jota kutsutaan lapsen energian sitomiseksi. Ohjaamalla lapsen energiaa oikein, eli osoittamalla lapselle, mitä häneltä odotetaan ja mitä hänen toimistaan seuraa, annetaan lapselle loppuun asti mahdollisuus omaan päätöksentekoon. (Keltikangas-Järvinen 1998, 146-148)

" No joskus ku joku on lyöny (toinen lapsi) ni se ei oo kivaa." H1

"mikä ei ole kivaa, niin -- olla rajan toisella puolella, eli ilmeisesti siel on sitten joten-kin rajattu joku jossain vaiheessa joku tila, et ei saa niinkun liikkua." H4

Lapsilla oli erilaisia toiveita Pietari-kerhoon liittyen. Osa toivoi voivansa leikkiä kavereiden kanssa, joko toiminnallisia leikkejä tai rauhassa omia leikkejä. Eräs nuori toivoisi kerhossa olevan enemmän tekemistä ja nuorille omaa tekemistä, kuten lautapelejä ja askartelua, sel-laisessa tilassa johon pienet lapset eivät pääsisi.

Nuorilla tulisi olla mahdollisuus toteuttaa kerhossa itseään ja ja syventyä heitä kiinnostaviin asioihin. Kerhossa tulisi olla aiheita, jotka kiinnostavat myös nuoria ja heitä tulisi myös osal-listaa toiminnan järjestämiseen. Kun nuori saa vastuuta toiminnan suunnitteluvaiheessa, hän rohkaistuu ja oppii luottamaan itseensä ja omiin taitoihinsa. Nuori voi hyvin myös toimia oh-jaajan apuna kerhossa. (Kalliomaa ym. 2010, 14)

"-- mitä haluaisit tehdä kerholla, niin Simo haluis poliisihippaa, elikkä hyvinkin täm-möstä toiminnallista ohjelmaa ja sit tää toinen halus tota niin leikkiä -- leikkiä rau-hassa." H4

"-- mitä ne haluais siellä tehdä ni vastaus oli, että leikkiä ja olla kavereitten kanssa"
H1

"Enemmän jotain tekemistä." H3

"—Olisko se ehkä kiva jos olis vähä erikseen tekemistä? —Joo. —Millast tekemist sit ois kiva tehdä siel? —No, jotain pelejä. -- Lautapelejä. —(vanhempi sanoo) Sä oot tykänny askartelustaki siellä. —Joo" H3

"— (vanhempi kysyy) haluuks sä semmosen tilan mikä mihin ei ne lapset ihan pienimmät lapset pääse et te saisitte olla rauhassa et se ois niinku... —Joo" H3

Asioita, joista vanhemmat pitivät lasten toiminnassa oli niukasti. Kaksi vanhempaa mainitsi asioita, joista pitävät lasten toiminnassa. Molemmista oli hyvä, että lapsilla on mahdollisuus leikkiä vapaita leikkejä. Toinen mainitsi hyväksi asiaksi myös sen, että lapsille on mahdollista saada hoitoa Pietari-kerhon toiminnan ajaksi.

"Mun mielest se on lapsille niinkun semmonen vapaa-aika että leikkiköön paloautolla siellä sen pari tuntia" H4

"No must se on ihan hyvä, et emmä kyl aina tiedä et mitä he siel tekee, mut heidän mielestä siel on kiva ja tosi hyvä et siellä on tällönen mahdollisuus, et ei meilläkään se osallistuminen muuten olis mahdollista, et jos ei niinkun lapsia vois ottaa mukaan."
H4

Kaikilla vanhemmilla oli joitain ajatuksia siitä, mistä he eivät pitäneet lasten toiminnassa. Eräs vanhempi mainitsi lasten puolella olevan liikaa lapsia ja liikaa melua. Moni vanhemmista toi esiin myös nuorien ohjelman vähyyden.

Kerhotilan tulisi olla lapsille turvallinen, rauhallinen ja viihtyistä. Kerhotilassa ei pitäisi olla lasten turvallisuutta vaarantavia asioita. (Kalliomaa ym. 2010, 13) Melu on yksi haittaava tekijä suurissa lapsiryhmissä. Melu aiheuttaa ärtyneisyyttä ja keskittymiskyvyn puutetta kuulo-ongelmien lisäksi. Puhe ja kieliongelmat lapsilla voivat myös johtua melusta. (Kuuloliitto 2009)

"Se on niin iso se aulatila siinä et siel kaiku ja hälinä siinä ja ainaki Liisalle ne kovat äänet ja semmone ison joukon hälinä välillä ni ei tunnu mukavalta. Tulee kuitenkin lasten koti oloista niin ku siel on ollu aina sitä meteliä ja ääntä niinku paljon ni se monta kertaa näit lapsii on ainaki puhuttu vanhempien kanssa ni ahdistaa semmone isot häly paikat ja metelit." H3

"-- et heil on kyllä..mä en tiedä et mitä he siellä oikein tekee, juttelee keskenään siellä." H2

"-- ne on hirveän innokkaita hoitaa esimekiks meidän Santeria. Et niinkun tällöinen intressi niillä on. Mutta että ei niillä varmaan paljon muuta tekemistä siellä sitten oo." H4

"-- vois olla varmaa niille nuorille tai isommille lapsille jos ois jotai omaa.. järjestyttetty" H1

Päivähoitolain mitoitusta siitä, montako aikuista lasta kohtaan täytyy olla, voidaan pitää ohjeellisena myös Pietari-kerhossa. Tällöin yhdellä ohjaajalla voisi olla vastuullaan 13 yli 13-vuotiaasta lasta ja hieman suurempi määrä, mikäli lapset ovat kouluikäisiä. Alle 3-vuotiaiden toiminnassa vanhempien tulisi olla mukana ja kerhon ohjelma olisi hyvä suunnitella lapsen ja vanhemman vuorovaikutukseen perustuen. Kun vanhemmat ovat mukana, voi ryhmäkin olla suurempi. Mikäli kerhossa on alle 3-vuotiaita lapsia, tulisi noudattaa päivähoitolain mitoitusta, jossa yhdellä ohjaajalla on vastuullaan 4 lasta. (Kalliomaa ym. 2010, 12) Vanhemmilla oli erilaisia toiveita liittyen lasten toimintaan. Yksi vanhempi toivoi lisää aikuisia lasten puolelle. Toinen vanhempi toivoi lasten kurinpitoon sopivampaa säätelyä.

"-- hän näitten lasten kans työskentelee sillä aikaa ku me ollaan ni tota se on pikkusen välillä liian iso ryhmä sitten kun siel on paljon villejä lapsia ni -- se on vähä liikaa sitte. --Nii et olisko hyvä et siel olis vähän enemmän sitten aikuisia ehkä? --Joo jotain nuoria siel on aina välil ainaki siel on joskus ollu. -- opiskelijoita." H3

"-- tai siis toisaalta se on ollu ihan hyvä et siel on sellanen jämpä nainen, joka pitää sitä kuria, mut sit et vois vähän niinkun säädellä sitä." H2

Lasten puolella toimivalta ohjaajalta edellytetään valmiutta lasten osallistamiseen ja kuuntelemiseen. Ohjaajan koulutustaustalla ja -tasolla on runsaasti merkitystä siihen, miten laadukasta kerhotoimintaa on. Myös ohjaajan oma harrastuneisuus ja innostuneisuus ovat ryhmänohjaustaitojen lisäksi keskeisessä roolissa mitattaessa kerhotoiminnan laadukkuutta. Ohjaajan ja lapsien välinen tasa-arvoinen vuorovaikutussuhde toteutuu parhaiten, kun kerhon suunnittelusta ja toteutuksesta koskevat päätökset tehdään yhdessä lasten kanssa. (Hänninen ym. 2013) Eräs vanhempi toivoi lapsille lisää ohjelmaa ja myös ohjattua toimintaa. Monet vanhemmista toivovat, että nuorille olisi omaa toimintaa. Yksi vanhemmista ehdotti myös, että nuoret voisi ottaa mukaan oman tekemisen suunnitteluun.

"--Mut et lapsilla vois kyllä olla vähän organisoidumpaa se juttu. Siellä vois olla nyt kun he- suurin osa on jo tottunut siihen kerhoon niin samallalalla sitten huone, jossa vaikka satuja luettais ja jossa vois vaikka kuunnella musiikkia. Siel vois olla musiikkia ja siel vois piirtää. -- Niin voishan se olla vaikka niin, että muumit pyöräs jossakin huoneessa tai vähän eri teemoja silleen." H2

"isommille lapsille jos ois jotai omaa.. järjestetty -- Pienet vois leikkiä ja isommat sitte, ehkä niilläki vois olla joku teema siellä, sitte.." H1

"Pietari-kerhon yhteydessä vois olla joku semmonen, et opiskeltais vähän kieltä tai...mut se riippuu sit ihan siitä lapsesta et onks se sit vanhempana kiinnostunut semmosesta. Ehkä vois pitää semmosen pienen tuumaustuokion, et ne vois sit ite kirjottaa paperille, et mitä ne haluis..jos aikuiset laitetaan päättämään et mitä he tekee..et sen ikäiset osaa kyllä jo sitten kertoa et mitä ne haluaa." H2

7.4 Pietari-kerhon toiminnan järjestämiseen liittyviä asioita

Tässä osiossa tuli esiin Pietari-kerhossa kävijöiden kokemuksia siitä, ovatko kerhon tapaamiset järjestetty sopivana ajankohtana, sekä ovatko Pietari-kerhon tapaamisten kesto ja sijainti sopivia. Osiossa tuli esiin myös muita Pietari-kerhon järjestämiseen liittyviä asioita.

Tapahtuman ajankohtaan ja keston on syytä kiinnittää huomiota. Ne vaikuttavat oleellisesti siihen, kuinka moni haluaa tai voi osallistua. Tapahtumaa järjestettäessä on ajankohtaa miettiessä hyvä varmistaa, ettei samaan aikaan ole kilpailevia tapahtumia. Tapahtuman kestoa suunniteltaessa on mietittävä, mikä on tarpeellinen kesto, jotta tapahtuma voidaan toteuttaa tyylikkäästi alusta loppuun. Tapahtuman sisällön lisäksi kestoa ajateltaessa on syytä huomioida osallistujien aikataulut. (Vallo & Häyrinen 2012, 145-147)

Kaikki haastateltavat pitivät aikaa ja sijaintia sopivana ja he olivat myös tyytyväisiä Pietari-kerhon tapaamisten keston. Viikonlopun lauantait koettiin sopivaksi ajankohdaksi Pietari-kerhon tapaamisille. Kuitenkin esimerkiksi loma-ajat ja juhlapyhät koettiin huonoiksi ajankohdiksi, sillä silloin kerhossa on vähemmän kävijöitä, kuin normaalisti lauantaisin.

"Mä oon ollu siis tyytyväinen siihen aikaan ja päivään. Meille ne sopii tosi hyvin, viikonloput tai lauantait." H4

"--Vaikka just se millon alkaa hiihtoloma tai joku muu loma ni sit on huomannu et on tosi vähän kävijöitä, et se on huono ajankohta." H1

Yhdistelmätapahtuma on kyseessä, kun yhdistetään hyöty ja huvi. Asiapitoiset seminaarit päättyvät usein vapaamuotoiseen seurusteluosioon. On tärkeitä osata mitoittaa, ajoittaa ja

yhdistää hyödyn ja huvin suhde oikein. (Vallo 2012, 210) Suurin osa haastateltavista toivoi, että ajan jakamista seurattaisiin tarkemmin ja vapaalle keskustelulle jäisi riittävästi aikaa. Eräs haastateltavista ehdotti, että luento-osuus ja siitä keskusteleminen kestäisi tunnin ja toinen tunti varattaisiin loppukeskustelulle. Loppukeskustelua pidettiin niin tärkeänä, että alun luento-osuutta toivottiin rajattavan. Osa haastateltavista koki alun luento-osuuden menevän jopa jaaritteluksi. Monet perheet käyvät Pietari-kerhossa ensisijaisesti tavatakseen muita perheitä.

"No se vois olla ehkä et sitä ois se tunti sitä keskusteluaikaa jäis. Se vois olla hyvä että, että, et sitte ois lyhyempi se luento-osuus ehkä se aihe mikä siellä sitte olis." H3

"--koska me käydään, aika monet perheet käy siellä sen takia, että tapaa niitä muita perheitä, niin sitten kun on 2 tuntia aikaa, niin olis hyvät että se toinen tunti olis sitten jätetty semmoseks niinkun vapaalle seurustelulle. " H2

"joskus oli joku tylsä teema ja sit sitä se veny ja veny ja sit ei jääny yhtään aikaa jutella ni sillo me, sillo tuntu että voi ei, että turhaan tultiin-" H1

Aktiviteetit tuovat omalta osaltaan tapahtumiin elämyksellisyyttä. Aktiviteeteilla tarkoitetaan tekemistä ja toimintaa, johon osallistujat halutessaan voivat osallistua. Aktiviteetit ovat vuorovaikutteisia. Niissä elämyksellisyydellä on iso merkitys. Aktiviteettien tulee sopia tapahtuman teemaan. Aktiviteettien avulla jokainen osallistuja voi kokea jotain, mitä ei ole ennen kokenut. (Vallo 2012, 212-213)

Haastateltavat toivoivat, että Pietari-kerhossa järjestettäisiin erikoiskertoja, kuten nyttäreitä ja eri adoptiomaiden kulttuureihin liittyviä pikkujouluja. Haastateltavat myös toivoivat, että aikuisia ja lapsia ei aina erotettaisi toisistaan heti alussa, vaan aloitettaisiin siten, että lapset ja aikuiset olisivat samassa tilassa. Sinne järjestettäisiin sitten mukavaa yhdessäoloa, kuten lauluja ja leikkejä. Esitettiin myös toive siitä, että tieto-osuus jäisi joskus kokonaan pois ja Pietari-kerhossa olisi vain vapaata keskustelua. Mielenkiintoisen tieto-aiheen ollessa kyseessä Pietari-kerhon tapaaminen voisi erään haastateltavan mielestä kestää pidempäänkin.

"No Lasten ja aikuisten yhdistäminen välillä niin, et vaikka aloitettais sillä että lapset ja aikuiset on samassa tilassa ja on leikkiä ja lauluja ja jotain sellasta yhdessäoloa" H2

"--osa perheistä on hyvinkin aktiivisia, et se vois olla sellasta osallistavaa...nyttärit, ehkä sillain kerran kevässä tai kerran syksyssä sellaset nyttärit. ja se vois olla sit sellasta yhteisöllistä, et kaikki lapset ja kaikki aikuiset istuis yhdessä pöydän ääressä." H2

"-- joskus vois tietysti, mä oon Sirulle ehdottanutkin, et olis ihan vaan pelkästään juttelua et ei tarvis olla välttämättä mitään asia --" H4

”toisaalta et jos on ollu mielenkiintone aihe ni sillon vois olla niinku vaikka pidempiki aika sitä et sit pitää vaan valmistautuu siihen.” H3

Haastateltavat toivoivat, että sellaiset asiat, jotka on koettu hyviksi ja toimiviksi, voisivat pysyä Pietari-kerhon toiminnassa entisellään. Tällainen asia on muun muassa se, että kerho jatkuisi edelleen fyysisenä, eikä sitä siirretä sosiaaliseen mediaan.

”Ja sitte toive ois, että se oikeesti jatkuis kun nyt Anita on vihjaillu että jos mennäänki vaan nettiin, ni ei se oo yhtään sama netissä olla. Me ollaan jo siellä netissäki ja sieläki vaihdetaan ajatuksia mut on se iha eri sitte nähä. -- Ja sit lapset, eihä lapset saa netissä yhtään mitää. -- Toivon todella että kerho jatkuu se on meille tärkeä” H1

Ohjelmarungon toivotaan pysyvän samanlaisena silloinkin, kun uudet kerholaiset mahdollisesti aloittavat kerhossa, osa haastateltavista myös pitää nykyisiä tietoihteita sopivina uusillekin kerholaisille.

”Must se vois periaatteessa niinkun olla samalla sapluunalla, kun mitä nyttengin, et siin olis tunnin asiaisuus jostakin aiheesta.” H4

Haastatteluissa tuli ilmi tiettyjä toiveita kerhon järjestämiseen liittyen. Toivottiin, että loppukeskustelulle olisi erillisiä tiloja, joissa voitaisiin jutella rauhassa omien tuttavien ja vertaisystävien kanssa ja että tiloihin pääsisi juttelemaan myös silloin, kun tieto-osuus ei ole niin mielenkiintoinen.

”--iseillä on kuitenkin omat jutut, niin ne vois vaikka mennä sinne höpisee niitä isi juttujansa...jääkiekkoo ja muuta ja äiteillä vois olla omanlaisensa. Siis kunhan siellä olis muutama huone auki, että siellä vois keskustella, ettei tarvis siinä niinkun kaikkien äärellä. Me ollaan pidetty muutaman ystäväpariskunnan kans, tai näitten muiden adoptio-äitejen kans sellasia varjobileitä siel käytävällä välillä, että kun me ollaan välillä haluttu tavata toisiamme ja sitte aihe on ollut vähän semmonen et ei oikein...aihe ei oo ollu kovin kiinnostava. Et ollaan käytetty sitä aikaa siihen et on höpisty siellä missä lapset leikkii.” H2

Yksi haastateltavista mainitsi toiveen myös julkisesta ennakoilmoittautumisesta, jotta olisi tietoa siitä keitä kerhoon on tulossa.

”--koskaan ei tiedä minkälainen porukka sinne tulee kun ei oo mitään ennakoilmoittautumista tai tietoo siitä. Meil on jotain yhteisiä facebook ryhmiä joissa sit aina niinkun porukat vähän kyselee et ootteko menossa niin sit tietää vähän minkä suuntasta että minkä ikästä siellä on paikalla.” H3

Adoptiomaan kulttuurin ylläpito on koettu tärkeäksi osaksi Pietari-kerhon toimintaa ja haastateltavat toivoivat, että lapsi saisi kerhossa tietoa synnyinmaansa kulttuurista ja mahdollisesti myös oppisi maan kieltä.

”Annillakin varmaan kun toi venäjä on se sydämen kieli—niin jossain vaiheessa kun haluis venäjää ruveta opiskelemaan, niin ehkä sitten semmonen niinkun kulttuurin ylläpitäminen siellä Pietari-kerhossa, vai mikä sen nimi tulee sit olemaan olis ihan kiva.” H2

”-- Kaikkea vinkkiä saa sitte ja tietomäärä ja saa tietoo venäjän kulttuurista ku se on kuitenkin vieras maa ja siihe jää etäsemmäks ni sitä kulttuuria ei pysty niin paljoo pitämään tos matkassa mukana, että itsellä ei oo niin osaaminen sen suhteen että kyllä se on yks olennainen asia tuoda sitä tietoo omaan elämään.” H3

8 Pohdinta

Mielikuvat adoptiosta tuntuvat vaihtelevat paljon. Moni vaikuttaa ajattelevan, että adoptio on pariskunnan viimeinen ja ainoa mahdollisuus saada lapsi - näin usein onkin. Adoptioon saatetaan kuitenkin päätyä myös, vaikka mahdollisuus omien biologisten lasten saamiseen on olemassa tai heitä jo perheeseen kuuluu. Adoptio on asia, jonka joku saattaa heittää ilmoille ”yksinkertaisena” vaihtoehtona saada vauva, mikäli pariskunta ei onnistu saamaan biologisia lapsia. Ulkomailta adoptoidut lapset ovat kuitenkin iältään vähintään 1-1,5 -vuotiaita ja useimmat leikki-ikäisiä ja sitä vanhempia (Usein kysyttyä). Media vahvistaa käsitystä adoptiosta yksinkertaisena prosessina, esimerkiksi jotkut ”Hollywood-julkkikset” saavat adoption vaikuttamaan helpolta. Adoptio on kuitenkin hyvin monimutkainen, kallis ja pitkä prosessi.

Jokainen haastattelemamme perhe on käynyt läpi adoption vaatimat valmistelut ja henkisen prosessin. On vaikea kuvitella, miten paljon aikaa, toivoa, takaiskuja, pettymyksiä ja lopulta onnea ja ilon hetkiä tämä prosessi tuo mukanaan.

Opinnäytetyön eri vaiheisiin kului yllättävän paljon aikaa. Kuitenkin opinnäytetyömme pysyi suunnitellussa aikataulussa, mikä hieman yllättikin. Olimme varautuneet prosessin mahdolliseen venymiseen.

Aluksi aiheen valinta tuntui hankalalta, pyörittelimme mielessä useita erilaisia aiheita liittyen lastensuojeluun. Olimmekin iloisia, että meille ehdotettiin nykyistä aihetta, jonka parissa on ollut mielenkiintoista, oivaltavaa ja palkitsevaa työskennellä. Prosessin aikana saimme tutustua toimintaan, joka on alun perin ollut meille vierasta. Olemme oppineet paljon uutta adoptioprosessista, kerhotoiminnasta ja vertaistuen merkityksestä. Olemme tavanneet ja päässeet tämän prosessin ansiosta haastattelemaan mukavia ja aitoja ihmisiä, joiden tarinat ovat olleet mielenkiintoisia, sekä ilahduttaneet ja koskettaneet meitä syvästi.

Mielenkiinto adoptioon ja siihen liittyviin asioihin heräsi meissä ja ymmärsimme miten paljon asioita siihen loppujen lopuksi liittyy. On mielestämme hienoa, että Venäjältä adoptoineille ja heidän perheilleen on olemassa oma kerho, jossa jaetaan tietoa ja saadaan vertaistukea.

Prosessin haasteellisin ja pitkäkestoisin osuus oli ehdottomasti Excel-tilukon avulla tehtävä aineiston jäsentely. Tämä vaihe vaati eniten pitkäjänteistä työskentelyä ja tiiviitä tapaamisia. Oli välillä myös haastavaa muodostaa laajasta haastatteluaineistosta ala- ja yläluokkia. Onneksi toisella meistä oli kokemusta Excel-tilukon avulla tehtävästä aineiston jäsentelystä, joten prosessi ei ollut täysin vieras.

Jäsenneltyämme aineiston Excel-tilukkoon, helpottui tulosten kirjoittaminen huomattavasti. Tuloksia kirjoittaessamme käytimme paljon lainauksia, sillä mielestämme niistä kävivät selkeimmin ilmi haastateltavien mielipiteet Pietari-kerhon toiminnasta.

Haastateltavilta tuli erilaisia toiveita ja ehdotuksia kerhon järjestämiseen liittyen. Toiveita tuli muun muassa erikoiskerroista, ennakkoilmoittautumisesta, tilojen monipuolisesta käytöstä sekä aikuisten ja lasten yhteisistä hetkistä.

Mielestämme haastateltavien esille tuoma ehdotus erikoiskerroista, kuten nyyttäreistä ja teemakerroista oli kekseliäs. Teemakerrat olisivat varmasti kerholaisille mukava ja virkistävä lisä ja ne olisi myös helppo toteuttaa. Teemakertoja voisi järjestää esimerkiksi eri juhlapyhien mukaan. Pikkujouluhin Pietari-kerhossa kävijät voisivat tuoda esimerkiksi pieniä lahjoja, kuten värituskyniä, vesivärejä, vihkoja jne. Lahjat voitaisiin arpoa kerhossa. Taustalla voisivat soida joululaulut ja lapset saisivat askarrella jotain oman adoptiomaansa jouluun liittyvää. Nyyttäreihin jokaisen olisi mahdollista tuoda mukanaan pientä naposteltavaa ja esimerkiksi lautapelejä, joita Pietari-kerhossa voisi pelata. Aikuiset ja lapset voisivat olla kerhon alussa yhdessä. Yhteishetki voisi koostua ohjatusta toiminnasta, kuten yhteisleikeistä tai -lauluista.

Ennakkoilmoittautumisen voisi järjestää vapaaehtoisena. Pietari-kerholle voisi perustaa esimerkiksi Facebook-ryhmän, jossa työntekijä kysyisi noin viikko ennen tapaamista, keitä Pietari-kerhoon on tulossa. Näin halukkaat voisivat ilmoittaa tulostaan ja muut ryhmäläiset näkisivät, ketkä Pietari-kerhoon ovat ensi kerralla osallistumassa. Mahdollisista muutoksista Pietari-kerhon ohjelmassa olisi myös helppoa ilmoittaa Facebook-ryhmässä.

Pietari-kerhon ajankohtaan liittyen nousi esiin yksi kehityskohde. Haastateltavat olivat pistäneet merkille, että juhlien ja lomaviikkojen aikaan kerho veti tavallista vähemmän kävijöitä. Työntekijä voisi siis etukäteen tarkistaa mitkä kerrat osuvat huonoon ajankohtaan ja siirtää

kyseisiä kertoja esimerkiksi viikolla eteenpäin. Poikkeavista ajankohdista voisi ilmoittaa hyvissä ajoin Pietari-kerhon tiedotteessa. Useampien olisi mahdollista päästä paikalle, ajankohdan ollessa sopivampi.

Ajan jakamiseen liittyvät ongelmat mainitsi useampi haastateltavista. Haastateltavat pitävät loppuajan vapaata keskustelua tärkeänä ja mainitsivat harmittavaksi seikaksi luentojen satunnaisen venymisen. Kerhoa ei kuitenkaan voi enää loppuajasta pidentää, vaikka luento olisikin venynyt. Luennon venyessä keskustelulle jää vähemmän aikaa, mikä koettiin ikävänä asiana. Ajankäytön voisi tästä syystä määritellä tarkemmin, jolloin olisi selkeämpää miten paljon aikaa luennolle on varattu ja miten paljon sen aiheesta keskustelulle. Työntekijä voisi seurata ajan kulumista ja ilmoittaa luennoitsijalle, kun on aikaa on jäljellä esimerkiksi 5-10 minuuttia. Osioon varatun ajan loputtua siirryttäisiin suoraan keskusteluun. Luennoitsijoille on hyvä tehdä jo etukäteen selväksi miten paljon aikaa luentoon on käytettävissä.

Yksi haastatteluissa esitetty toive oli, että Pietari-kerhon aikana olisi auki ylimääräisiä tiloja, joihin voisi mennä keskustelemaan rauhassa. Lopun keskusteluajan voisikin jakaa siten, että ensin keskusteltaisiin yhteisesti, jonka jälkeen käyttöön voisi avata viereisiä tiloja ja kerholaiset voisivat jakautua haluamiinsa pienempiin keskusteluryhmiin.

Jäimme pohtimaan Pietari-kerhossa kävijöiden ristiriitaisia tuntemuksia liittyen tieto-aiheisiin. Tietoihteista kerholaisille mieluisia olivat adoptioon ja lasten kasvatukseen liittyvät aiheet. Muut aiheet herättivät eriäviä mielipiteitä. Ehdotuksemme aiheiden valintaan olisi, että mahdollisista tulevista tietoihteista kysyttäisiin kerhossa kävijöiden mielipiteitä ennen aiheiden lopullista päättämistä. Kerholaisilta voisi myös aika ajoin kerätä ehdotuksia uusista aiheista. Jokaiselle voisi esimerkiksi antaa lapun, johon voi kirjoittaa muutaman ehdotuksen. Tällöin nousisi esiin aiheita, jotka kerholaiset kokevat milloinkin tarpeellisina ja kiinnostavina. Luennon voisi pitää myös joku kerhossa kävijä, joka on käynyt läpi adoptioprosessin. Hän voisi esimerkiksi kertoa kokemuksiaan siitä, mikä on tuonut iloa ja jaksamista sekä siitä, mikä on ollut haastavaa tai raskasta. Tällainen luento varmasti kiinnostaisi useita kerhossa kävijöitä, sekä heitä jotka eivät ole adoptioprosessissa vielä niin pitkällä ja jo adoptioprosessin läpikäyneitä.

Vertaistuki oli koettu kerhossa tärkeimmäksi asiaksi ja se nimettiin suurimmaksi syyksi kerhossa käymiselle. Haastateltavilla ei ollut esittää vertaistukeen parannusehdotuksia tai toiveita. Vertaistuki Pietari-kerhossa on heidän mielestään ollut toimivaa. Vertaistuen ollessa toimivaa, voisi sen saralla kokeilla uusia tekemisen muotoja. Kerholaiset voisivat itse kehittää teemoja loppukeskusteluun ja joku kerholaisista voisi ohjata keskustelua. Kokeneet kerhossa kävijät voisivat toimia uusille kerholaisille myös epävirallisina tukiperheinä.

Suurimpana kehittämisen kohteena Pietari-kerhossa nousi esiin lasten toiminta. Lasten toiminnasta keskusteltaessa vanhemmilta tuli huomattavasti vähemmän positiivisia kommentteja kuin muista asioista puhuttaessa. Haastateltavilta toivat esiin useita toiveita ja kehitysehdotuksia lasten toimintaan liittyen. Lasten toiminnan toivottiin olevan ohjatumpaa, lapsille toivottiin tietoa adoptiomaan kulttuurista ja nuorille toivottiin omaa tekemistä. Lasten toiminnassa sanottiin olevan liikaa lapsia ja melua, sekä liian vähän aikuisia.

Kuten aikuisten toiminnassa myös lasten toiminnassa voisi olla oma ohjelmarunkonsa. Vapaata leikkiä ei ole syytä jättää pois. Vapaata leikkiä voisi lapsilla olla lopussa, kuten aikuisillakin on lopussa vapaata keskustelua. Lapsilla voisi olla aluksi esimerkiksi laulujumppaa tai muuta liikunnallista ohjelmaa. Liikunnan jälkeen lasten olisi helpompi keskittyä tekemiseen, kun he ovat ensin saaneet purkaa ylimääräistä energiaa. Lapset voisivat tällöin kuunnella yhdessä esimerkiksi satua, tehdä vuodenaikaan liittyviä askarteluja tai keskittyä johonkin muuhun ohjattuun toimintaan. Lopuksi lapset saisivat leikkiä vapaasti.

Meidän mielestämme puolet lasten ajasta voisi olla vapaata leikkiä ja puolet ajasta voisi olla ohjattua toimintaa, kuten yhteisleikkejä. Vapaata leikkiä voisi jakaa eri tiloihin ja yhdessä tilassa olisi tietty määrä lapsia. Aikuisen luvalla saisi vaihtaa leikkitilaa. Näin työntekijä voisi pitää lasten määrän yhdessä tilassa rajattuna. Tämä vähentäisi myös meteliä, kun lapsia ei olisi niin montaa samassa tilassa. Toiminnasta tulisi näin myös hallitumpaa. Yhdessä huoneessa voisi esimerkiksi soida lasten musiikkia, toisessa olla piirustus ja askarteluvälineitä, kolmannessa leluja ja neljännessä patjoja sekä jumppavälineitä.

Lasten toimintaan voisi sirotella adoptiomaiden kulttuureihin liittyviä asioita, esimerkiksi eri kielisiä lastenlauluja ja lastenohjelmia. Leikkitilojen seinillä voisi olla kuvia tai piirustuksia liittyen eri adoptiomaiden kulttuureihin. Kuvien avulla työntekijä voi ajoittain kertoa asioita adoptiomaan kulttuurista. Lapset voisivat tällöin itsekkin kiinnostua kyselemään mitä kuvissa on ja työntekijä voisi kertoa heille eri adoptiomaiden kulttuureista kuvien avulla.

Aikuisten vähyyteen lasten ohjauksessa liittyen Pelastakaa Lapset ry. voisi tehdä tiiviimpää yhteistyötä ammattikoulujen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Opiskelijat voisivat saada opintopisteitä toimintaan osallistumisesta. Lasten toiminnan ohjaaminen voisi myös olla osa jotain opintokokonaisuutta.

Nuorilla voisi olla oma tila, jossa voi viettää aikaa ilman pieniä lapsia. Tilassa voisi olla esimerkiksi pelejä, taidevälineitä, musiikkilaitteet ja kirjoja. Työntekijä voisi suunnitella nuorten kanssa heidän ohjelmaansa ja he voisivat itse toteuttaa sitä. Tässäkin kohtaa opiskelijat voisivat olla ohjaamassa nuorten toimintaa.

Olemme tyytyväisiä siihen, miten hyvin tulokset vastasivat tutkimuskysymyksiin. Tutkimuskysymyksiämme olivat, millaisia kokemuksia Venäjältä adoptoineilla ja heidän lapsillaan on Pietari-kerhon toiminnasta sekä mitä toiveita Venäjältä adoptoineilla ja heidän lapsillaan on Pietari-kerhon toiminnan tulevaisuuden suhteen. Tuloksissa on monipuolisesti Venäjältä adoptoineiden ja heidän lastensa kokemuksia Pietari-kerhon toiminnasta. Venäjältä adoptoineilla ja heidän lapsillaan oli myös runsaasti toiveita siitä, miten Pietari-kerhon toimintaa voisi kehittää tulevaisuudessa.

Haastateltavat toivat esiin runsaasti sellaisia asioita, joista pitävät Pietari-kerhon toiminnassa sekä selkeitä kehitysehdotuksia. Olisi tärkeää, että opinnäytetyömme tuloksia hyödynnettäisiin Pietari-kerhon toiminnan kehittämisessä. Tämä toteutuu parhaiten ylläpitämällä niitä asioita, joista Pietari-kerhossa kävijät ovat pitäneet ja huomioimalla heidän toiveensa Pietari-kerhon tulevaisuuden toiminnassa.

Mahdollisia jatkotutkimus aiheita opinnäytetyöllemme olisi varmasti useitakin. Jatkotutkimuksen voisi tehdä esimerkiksi siitä millaiseksi Pietari-kerhon toiminta muodostuu uusien adoptioiperheiden aloittaessa mukana toiminnassa. Myös esimerkiksi uusien kerholaisten toiveita kerhosta olisi mielenkiintoista kuulla. Opinnäytetyöhömmme liittyen voisi myös tehdä toiminnallisen opinnäytetyön, jossa luotaisiin lasten tekemiseen toimiva toimintarunko.

9 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Reliaabelius tutkimuksessa tarkoittaa sitä, miten tutkimuksessa tehdyt mittaustulokset saadaan toistettua. Validius taas tarkoittaa valittujen mittareiden taikka menetelmien sopivuutta sen mittaamiseen mitä oli tarkoituskin mitata. (Hirsjärvi 2015, 231)

Järjestimme lasten haastattelut niin, että vanhemmat keskustelivat lastensa kanssa ja kertoivat meille haastattelussa lasten vastaukset. Olimme antaneet vanhemmille haastattelun teemat ja muutaman esimerkkikysymyksen. Haastatteluiden aikana kävi ilmi, että moni oli kysynyt lapsilta ainoastaan esimerkkikysymykset. Oletimme vanhempien pitävän lasten kanssa keskusteluhetken, jossa juteltaisiin Pietari-kerhon toiminnasta usealta eri kannalta. Jos olimme tienneet lasten haastattelujen menevän lähinnä esimerkkikysymysten pohjalta, olimme tehneet lasten haastatteluun tarkemman rungon ja huomattavasti enemmän esimerkkikysymyksiä.

Laadullisessa tutkimuksessa tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta kasvattaa tutkimuksen luotettavuutta (Hirsjärvi 2015, 232). Yritämme kirjoittaa yksityiskohtaisesti opinnäytetyömme eri vaiheista tehden opinnäytetyöprosessimme läpinäkyväksi.

Opinnäytetyössämme noudatamme yleisiä tutkimusetiikkaan liittyviä käytäntöjä aiheen valinnasta aina opinnäytetyön tuloksiin asti. Koska opinnäytetyössämme kuvaamme mahdollisesti myös arkaluonteisia aiheita, koemme, että on tärkeää, että haastateltaviemme anonymiteetti säilyy. Haluamme opinnäytetyössämme myös kunnioittaa ja suojella haastateltavien yksityisyyttä ja antaa heidän itse määritellä ne asiat, joita he ovat valmiita jakamaan kanssamme ja antamaan käyttöömme (Kuula 2014, 64, 201).

Ennen jokaista haastattelua pyysimme haastateltavia allekirjoittamaan haastatteluunsoostumuslomakkeen (Liite 3). Tätä ennen kuitenkin kysyimme, olisiko haastateltavilla vielä jotain kysyttävää opinnäytetyöhömmme liittyen. Joissain haastattelutilanteissa haastatteluunsoostumuslomakkeesta ei ollut paperista versiota juuri sillä hetkellä saatavilla. Tällöin annoimme heidän lukea haastatteluunsoostumuslomakkeen sisällön sähköisestä versiosta, tallensimme suostumuksen nauhalle ja lähetimme paperisen version haastattelun jälkeen postitse.

Haastatteluunsoostumuslomakkeella varmistimme haastateltavilta heidän suostumuksensa omaan ja lastensa osallistumiseen opinnäytetyöhömmme. Varmistimme myös heidän ymmärtävän, että lomake antaa meille luvan käyttää jo keräämäämme materiaalia, vaikka he myöhemmin haastattelun jälkeen muuttaisivat mielensä. Näin varmistimme sen, ettemme menetä jo keräämäämme materiaalia ja molemmat osapuolet ovat siihen suostuneet.

Haastatteluaineistoa säilytämme niin, ettei se päädy ulkopuolisten käsiin. Perusperiaate on, että suorat tunnisteet, kuten nimet, osoitteet, syntymäajat ynnä muut poistetaan aineiston yhteydestä heti, kun aineiston tekninen toimivuus on tarkistettu (Kuula 2014, 214). Säilytimme haastatteluaineiston omissa laitteissamme, joihin ulkopuolisilla henkilöillä ei ollut pääsyä. Muutimme käyttämistämme lainauksista nimet, emmekä tuoneet esiin tietoja mistä voisi päätellä kenenkään henkilöllisyyttä. Saatoimme esimerkiksi muuttaa lainauksia tehdessämme tytön nimen pojan nimeksi tai toisinpäin. Muutimme lainauksista nimet siten, että missään lainauksessa ei ole samoja nimiä, vaikka henkilö josta lainauksessa on puhe, olisikin sama. Näin pyrimme varmistamaan sen, ettei lainauksista voi päätellä kenen kertomaa mikäkin lainaus on.

Lähtökohtana on tarve suojella haastateltavia niiltä mahdollisilta negatiivisilta seurauksilta, joita heidän tunnistamisensa opinnäytetyössämme voisi saada aikaan. Tunnistamattomuuden lupaaminen on usein myös edellytys sille, että tutkittavia osallistuu riittävästi ja että vastaukset ovat rehellisiä. (Kuula 2014, 201)

Säilytimme haastateltavien anonymiteetin siten, että poistimme käyttämästämme aineistosta tunnistetiedot. Muutimme nimet ja joskus sukupuolen tai muuta vastaavaa tietoa, niin että aineiston sisältö pysyi samana mutta henkilöitä ei voi tunnistaa.

Eräs tärkeäksi kokemamme seikka on haastateltavien informointi. Paitsi tutkimusaiheen kuvaus, myös opinnäytetyömme tarkoitusperät ja sen levittäminen muille tulisi olla haastateltavien tiedossa. Tutkimuksesta informointi muodostaa käytännössä haastateltavien suostumuksen sisällön, johon nojautuen tutkittavat antavat tietojaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään (Kuula 2014, 100).

Informoimme haastateltavia alusta lähtien ja kaikissa käänteissä. Kerroimme mahdollisille haastateltaville opinnäytetyöstämme ja rohkaisimme heitä kysymään meiltä mitä tahansa asiaan liittyvää. Sama toistui haastattelukirjeessä. Haastattelutilanteessa vielä varmistimme onko haastateltavilla kysyttävää.

Lähteet

Adopt. 2015. Russia. Viitattu: 5.12.2015. <https://adopt.com/russia>.

Ahlfors, J. 2009. Sosiaalityön pro gradu -tutkielma. Lastensuojelutyöntekijöiden sosiaalinen tuki. Epävirallisen ja virallisen sosiaalisen tuen kartoitus työntekijän näkökulmasta. Viitattu: 23.12.2015.

<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/80598/gradu03559.pdf?sequence=1>.

Boyd, N. Social Support and Stress. Emotional vs. Instrumental Support. Viitattu 1.1.2016. <http://study.com/academy/lesson/social-support-and-stress-emotional-vs-instrumental-support.html>

Department of youth policy, care and social protection of children. Information for adoptive parents. Viitattu: 5.12.2015. <http://www.adoptinrussia.ru/>.

Garam, S. 1988. Toivottu Lapsi. Adoptio ja sijaisvanhemmuus. Helsinki: WSOY.

Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. 2015. Tutki ja kirjoita. 20. painos. Helsinki: Tammi.

Holm, J. Huuskonen, P. Jyrkämä, O. Karnell, S. Laimio, A. Lehtinen, I. Myllymaa, T. Vahtivaara, J. 2010. Vertaistoiminta kannattaa. Kouvola: Asumispalvelusäätiö ASPA.

Huuskonen, P. 2015. Vertaistuki. Viitattu: 6.12.2015.

<https://www.thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/itsenaisen-elaman-tuki/vertaistuki>.

Hänninen, R. Karhuvirta, T. Kela-Piironen, V. Korhonen, P. Kuosmanen, M. Kurki, P. Kuusisto, R. Loppi, T. Saarikivi, S. Salo, J. Sammalkorpi, I. Tervaselkä-Jalonen, M. Wahlman, J. 2013. Kerhotoiminnan laatu - hyvästä kerhosta osallistuvaan ja hyvinvoivaan kouluun. Helsinki: Kerhokeskus.

http://www.opinkirjo.fi/easydata/customers/opinkirjo/files/materiaalit/kerhotoiminnan_laatu_-_hyvasta_kerhosta_osallistuvaan_ja_hyvinvoivaan_kouluun_netti.pdf

Jyväskylän yliopisto. Luokittelu. Viitattu: 18.12.2015.

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/luokittelu>.

Kalliomaa, M. Lehtonen, M. Tuominen, S. Viinikka, A. Viljanen, M. 2010. Julkaisut.

Verkkojulkaisut. Järjestötoimijoille: Kerhotoiminnan opas yhdistyksille. Mannerheimin

Lastensuojeluliiton sivusto. Viitattu: 29.12.2015. http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/ad3f96fd6ad70e19e1b28c4fe467902d/1451645898/application/pdf/11918084/kerhotoiminnan_opas.pdf.

Karhumäki, H. 2005. Lapsi suoraan sydämeen. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Keltikangas-Järvinen, L. 1998, Hyvä itsetunto. 7. painos. Juva: WSOY

Kemppainen, M. ja Cantwell, N. 2013. Adoptio - lapsen etu? Helsinki: Lastensuojelun Keskusliitto.

Korpiola, L. 2014. Pitkä tie äidiksi. Helsinki: Tammi.

Kurkela, R. Teemahaastattelu. Viitattu: 12.12.2015.

<https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/03/>.

Kuula, A. 2014. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. 3. painos. Tampere: Vastapaino.

- Kuuloliitto ry. 2009. Lapsen kuulonsuojelu. Viitattu: 29.12.2015.
http://www.kuuloliitto.fi/fin/kuulo/kuulonsuojelu/lapsen_kuulonsuojelu/.
- Martelin, T. Hyypä, M. Joutsenniemi, K. Nieminen, T. 2009. Hyvä kumppani ja kivat kaverit tuovat terveyttä arkeen. Viitattu: 28.12.2015.
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=onn00107.
- Mäenpää, S. 2015. Henkilökohtainen suullinen tiedonanto. Helsinki, 23.3.2015.
- Niemenmaa, T. 2012. Pro gradu -tutkielma. Lasten vertaissuhteet varhaiskasvatuksen työntekijöiden oppimisen kohteena. Viitattu: 23.12.2015.
<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/84029/gradu06265.pdf?sequence=1>.
- Ozbay, F. Johnson, D. Dimoulas, E. Morgan, C. Charney, D. Southwick, S. 2007. Social Support and Resilience to Stress. Viitattu: 1.1.2016. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2921311/>
- Pelastakaa lapset ry. Venäjän kulttuurista esite.
- Pelastakaa Lapset ry. 2012. Lapsella on oikeuksia. Lasten oikeudet esite.
- Pelastakaa lapset ry. 2014. Pelastakaa Lapset.
- Pelastakaa Lapset ry. Usein kysyttyä. Viitattu: 27.11.2015.
<http://www.pelastakaalapset.fi/toiminta/lastensuojelutyo/adoptiot/kansainvalinen-adoptiopalvelu/usein-kysyttya/>.
- Pelastakaa lapset ry. 2015. Kansainvälisen adoptiopalvelun kustannukset 2015. Viitattu: 20.11.2015.
<http://www.pelastakaalapset.fi/@Bin/3390207/Kustannusarvio+2015+%28Ki,Tha,+Bu,Kir,Fil%29.pdf>.
- Pelastakaa Lapset ry. 2015. Kansainvälisen adoptiopalvelun tiedote.
- Raivio, M. 2012. Nuoret sankarit. Pamfletti mielenterveydestä ja toiminnallisesta vertaistuesta. Viitattu: 7.12.2015. http://www.sosped.fi/wp-content/aineistot/Raivio_Markus_Nuoret_Sankari_Pamfletti.pdf.
- Riessman, F. 1997. Ten self-help principles. Viitattu: 1.1.2016.
<http://eds.a.ebscohost.com/eds/detail/detail?sid=b34be468-43cb-42a2-963e-bdf9b8e48b81%40sessionmgr4005&vid=0&hid=4205&bdata=JnNpdGU9ZWRzLWxpdmU%3d#AN=9709263750&db=afh>
- Seeman, T. 2008. Support & Social Conflict. Section One - Social Support. Viitattu: 1.1.2016.
<http://www.macses.ucsf.edu/research/psychosocial/socsupp.php>
- Towey, S. 2013. Social Support. Viitattu: 28. Joulukuu 2015.
<http://www.takingcharge.csh.umn.edu/explore-healing-practices/social-support>.
- Vahtera, J. & Uutela, A. 1994. Sosiaaliset verkostot ja sosiaalinen tuki terveysresursseina. Viitattu: 8.12.2015.
http://www.duodecimlehti.fi/web/guest/uusinumero;jsessionid=1CAA861C42413EB476B8E6A4F3F2468E?p_p_id=Article_WAR_DL6_Articleportlet&_Article_WAR_DL6_Articleportlet_viewType=viewArticle&_Article_WAR_DL6_Articleportlet_tunnus=duo40219.
- Vallo, H. & Häyrinen, E. 2012. Tapahtuma on tilaisuus. Tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. Tallinna: Tietosanoma Oy.

Vilkka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.

Liitteet

Liite 1 Haastattelun runko ja esimerkkikysymyksiä	44
Liite 2 Haastattelukirje	45
Liite 3 Haastatteluun suostumislomake	47
Liite 4 Esimerkki analyysi	48

Liite 1 Haastattelun runko ja esimerkkikysymyksiä

Haastattelun runko

Ennen haastattelua läpi käytävät asiat: haastattelu on anonymi, haastattelu nauhoitetaan, haastattelu litteroidaan eli muutetaan kirjalliseen muotoon, nauhat tuhotaan litteroinnin jälkeen.

Aika

Paikka

Kesto

Haastateltava

Taustatiedot haastateltavista:

Milloin adoptoinut

Kauanko ollut mukana kerhon toiminnassa

Lapsen/lasten iät

- Toimivat asiat
- Kehitettävät asiat
- Tulevaisuuden toiveet

Lasten haastattelun teemarunko

- Toimivat asiat
- Kehitettävät asiat
- Tulevaisuuden toiveet

Esimerkkikysymyksiä lapsille:

- Millaista kerhossa käyminen on?
- Onko sinulla kavereita kerhossa?
- Mikä on kivaa?
- Mikä ei ole kivaa?
- Mitä haluaisit tehdä kerholla?
- Millainen olisi sinun unelmiesi kerho?
- Mitä siellä tehtäisiin?

Liite 2 Haastattelukirje

Hei!

Olemme aloittamassa aineiston keruun opinnäytetyötämme ”Venäjältä adoptoineiden ja heidän lastensa kokemuksia Pietari-kerhosta sekä toiveita kerhon tulevaisuudesta” varten. Opinnäytetyömme tavoitteena on selvittää Venäjältä adoptoineiden ja heidän lastensa kokemuksia Pietari-kerhon toiminnasta sekä toiveita kerhon toiminnan tulevaisuudesta. Selvitystyön tavoitteena on tuottaa kerholle tietoa siitä, millä tavoin kerhon toimintaa voi tulevaisuudessa kehittää.

Tahdomme selvittää teidän ja lastenne kokemuksia Pietari-kerhon toiminnasta sekä toiveitanne kerhon tulevaisuutta koskien. Haastattelun ajasta ja paikasta sovimme teidän kanssanne. Olemme haastattelun toteutus paikan ja ajan suhteen joustavia. Haastattelu voi tapahtua vaikka teidän omassa kodissanne.

Haastattelemme tilanteessa teitä vanhempia. Opinnäytetyömme kannalta olisi tärkeää, että haastattelisitte lapsianne/keskustelisitte lastenne kanssa antamistamme teemoista ja tekisitte muistiinpanoja. Haastattelun yhteydessä keskustellemme siitä mitä lapsenne ovat kertoneet.

Teemat joita käymme haastattelussa teidän kanssanne läpi ja joita te käytte lastenne kanssa läpi ovat: Toimivat asiat Pietari-kerhon toiminnassa, kehitettävät asiat Pietari-kerhon toiminnassa sekä tulevaisuuden toiveet Pietari-kerhon toiminnasta.

Tässä muutamia esimerkkikysymyksiä, joita voitte halutessanne käyttää lisänä haastattellessanne lapsia:

- Millaista kerhossa käyminen on?
- Mikä on kivaa?
- Mikä ei ole kivaa?
- Mitä haluaisit tehdä kerholla?

- Millainen olisi sinun unelmiesi kerho?
- Mitä siellä tehtäisiin?

Opinnäytetyössämme noudatamme yleisiä tutkimusetiikkaan liittyviä käytäntöjä. Koska opinnäytetyössämme käsittelemme mahdollisesti myös arkaluonteisia aiheita, koemme, että anonymiteettinne säilyminen on tärkeää. Haluamme opinnäytetyössämme myös kunnioittaa ja suojella yksityisyyttänne ja antaa teidän itse määritellä ne asiat, joita olette valmiita jakamaan kanssamme ja antamaan käyttöömme.

Haastatteluaineistoa säilytämme niin, ettei se päädy ulkopuolisten käsiin. Perusperiaate on, että suorat tunnisteet, kuten nimet, osoitteet, syntymäajat ynnä muut poistetaan aineiston yhteydestä heti, kun aineiston tekninen toimivuus on tarkistettu.

Vastaamme mielellämme mahdollisiin kysymyksiinne. Toivomme, että vastaatte tähän sähköpostiviestiin ja ilmoitatte itsellenne sopivimman haastatteluajankohdan- ja paikan.

Ystävällisin terveisin

Aliisa Heinonen

xxx

ja

Hanna Yli-Länttä

xxx

Liite 3 Haastatteluunsuostumislomake

Haastatteluun suostuminen

Tutkimuksen nimi: Venäjältä adoptoineiden ja heidän lastensa kokemuksia Pietari-kerhosta sekä toiveita kerhon tulevaisuudesta.

Laurea-ammattikorkeakoulu & Pelastakaa Lapset ry 2015.

Olen saanut tutkimusta koskevan tiedotteen ja riittävästi tietoa tutkimuksesta sekä ymmärtänyt tutkimuksen tarkoituksen. Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita omaani ja lapseni osallistumista tutkimukseen.

Tiedostan, että kaikkia tutkimuksen osapuolia sitoo salassapitovelvollisuus. Kertomaamme käsitellään luottamuksellisesti ja siten, ettei henkilöllisyyttämme ole mahdollista selvittää. Ymmärrän, että osallistumisemme tutkimukseen on vapaaehtoista.

Annan suostumukseni siihen, että minä ja lapseni osallistumme tähän tutkimukseen.

Allekirjoitus:

Nimen selvennys:

Allekirjoitus:

Nimen selvennys:

Paikka ja päivämäärä: _____

Liite 4 Esimerkki analyysi

Alkuperäinen ilmaus	Yksinker- taistettu il- maus	Alaluokka	Ylä- luokka
"Must se aika on ollu iha hyvä se kaks tuntia"	Tyytyväisiä kestoon	Tyytyväisyys viikonpäi- vään, keston ja sijaintiin	Pietari- kerhon järjestä- miseen liittyviä asioita
"(Mitä te ootte ollu mieltä siit kestosta?) Se ko, tuntuu aina kovin lyhkäseltä sitte ku siinä on tää tunnin mittanen luento-osuus ja sitten on oi- keestaan meil, meille ei niinkun jää sitä yhteistä niinkun keskusteluaikaa kovin paljon siellä et se on ollu aika suhteos siihe. -- varsinki jos tulee kuin kovin myöhään ni sit ei kerkee tapaamaan muita perheitä kovin paljoo et ei kerkee vaihtaa kuulumisii. -- Ehkä sitte no ehkä tunti siihe lisää. Mutta sitte tie, toisaalta sitte siel on nit pienii lapsii, että jaksaks tuol nyt sitte olla ne olla siel ilman vanhempiaan nii pitkiä aikoja että, että toisaalta tää kaks tuntia on ollu sitte aika irrottaakin aina näistä lauantai-päivistä."			
"Onks tää 2 tuntia ollu hyvä aika? Joo"			
"Se on aika lyhyt kuitenkin se aika siinä, et joskus kun se on venähtänyt se asiaosuus, niin se on jättänyt liian vähän aikaa niinkun sellaselle vapaalle keskustelulle. Että välillä siellä on hedelmällisiäkin keskusteluja aiheesta ja tietysti välillä ei sitä keskustelua ei sit välttämättä edes synny, et sit joskus on lähetty sit aikasemm... ennen viittä jo pois sieltä. Et tokihan se kaks tuntia on semmonen sopiva, vaikka se välillä tuntuu vähän lyhyeltä."			
"Joo se aika on hyvä ja viikonpäiväki on iha ollu hyvä et kyl sen pitää viikonloppu olla ku arki-iltasin kaikki on nii poikki sitte."	Viikonlopun lauantai hyvä		
"Mun mielestä siis, mä oon ollu siis tyytyväinen siihen aikaan ja päivään. Meille ne sopii tosi hyvin, viikonloput tai lauantait."			
"Siitä ajankohdasta vielä se, että joskus on ollu lomaviikon yhteydessä se. Vaikka just se millon alkaa hiihtoloma tai joku muu loma ni sit on huomannu et on tosi vähän kävijöitä et se on huono ajankohta."	Erikoistilaisuuksien ja juhlien huomioiminen		
"(onks se ollu semmone hyvä et se on nyt tuolla onks se nyt tiukula?) Joo se on kyllä hyvä paikka"	Hyvä sijainti		
"No seki on tärkeä (juttelu), mut on ne ohjelmatki tärkeitä et jos on puolet ja puolet ni se ois hyvä (Nii et sitä aikaa seurattais tarkemmi vai?) No nii ehkä joo, ja lyhennettäs ja sitte ehkä riippuu teemasta, mutta joskus ois sillee et ois vaa lyhyt alustus ja sit sais niinku siitä vielä kysellä ja lisäksi sitä vapaata."	Ajan jakamisen tarkempi seuraaminen	Toiveet liittyen ajan jakamiseen	
"No se vois olla ehkä et sitä ois se tunti sitä keskusteluaikaa jäis. Se vois olla hyvä että, että et sitte ois lyhyempi se luento-osuus ehkä se aihe mikä siellä sitte olis."			

"No korkeintaan 45 minuuttia niinkun puhetta ja sitten ehkä 15 minuuttia keskustelua tai se on usein ollut niin, että on saanut keskeyttää ja sitte. Et tavallaan, jos on 2 minuuttia , siis jos on 2 tuntia se aika mikä käytetään siihen asiaan, niin se menee semmoseksi jaaritteluksi ja sit kuitenkin jos.. -- koska me käydään, aika monet perheet käy siellä sen takia, että tapaa niitä muita perheitä, niin sitten kun on 2 tuntia aikaa, niin olis hyvät että se toinen tunti olis sitten jätetty semmoseks niinkun vapaalle seurustelulle."		
"No tavallaan se asiaisuus vois olla sellanen, et se olis tiukasti siihen aikaan . Kaks tuntia on ihan riittävä, muuten alkaa jo lapsetkin sinkoilee ympäriinsä."		
"joskus oli joku tylsä teema ja sit sitä se veny ja veny ja sit ei jäänyt yhtään aikaa jutella ni sillo me, sillen tuntu että voi ei että turhaan tultiin--."	Tarpeeksi aikaa omalle keskustelulle	
"Se on aika lyhyt kuitenkin se aika siinä, et joskus kun se on venähtänyt se asiaisuus, niin se on jättänyt liian vähän aikaa niinkun sellaselle vapaalle keskustelulle."		
"No se vois olla ehkä et sitä ois se tunti sitä keskusteluaikaa jäis. Se vois olla hyvä että, että et sitte ois lyhyempi se luento-osuus ehkä se aihe mikä siellä sitte olis."		
"Ja ehkä enemmän sit et et..puhujat on hyviä, mutta ne (puheet) vois olla lyhyempiä ja sit keskustelua vähän enemmän."	tieto-osuuden ajan jakaminen	
"No nii ehkä joo, ja lyhennettäs ja sitte ehkä riippuu teemasta, mutta joskus ois sillee et ois vaa lyhyt alustus ja sit saís niinku siitä vielä kysellä ja lisäks sitä vapaata."		